

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. R. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu »Domoljuba« naroč-
nina, reklamacije in inserati pa Upravištvu »Domoljuba«,»
Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Proračun in državno gospodarstvo.

Vlada je predložila v roku, določenem po Ustavi, to je 20. nov. Narodni Skupščini proračun za leto 1926/27, ki se začne s 1. aprilom 1926. Finančni minister je pač poslal omenjenega dne predsedništvu Narodne skupščine spremno pismo, da predlaga proračun in naznanja višino državnih izdatkov in dohodkov, ni pa predložil poslanca ob enem tudi tiskanega proračuna poedinih ministrstev. Finančni minister ni tega storil, ker proračuna do tega dne sploh še ni imel dogotovljenega. Pretekli teden je sklical predsednik fin. odbora, g. dr. Padonjič sejo fin. odbora, da bi se člani podelili v dva odseka, v katerih bi se najprej podrobno razpravljalo proračun, preden pride pred celotni fin. odbor. Odseki pa še do danes niso mogli priti do razpravljanja o proračunu, ker niti člani fin. odbora do danes, t. j. 11. dec. še niso dobili tiskanega proračuna v roke. To je pač najjasnejši dokaz, kako neodgovorno postopa vlada v vprašanju najvažnejšega zakona državnega proračuna.

Državni dohodki.

Novi proračun predvideva državne dohodke v višini 12.900.000.000 Din. Te dohodke hoče fin. minister dobiti iz sledečih izvorov:

Neposredni davki so predvideni v višini 18.856.231.265 Din.

Posredni (trošarina, takse, carina, carinske takse itd. 3.646.100.000 Din.

Monopoli 2.426.400.000 Din.

Državno gospodarstvo (ministrstvo za obrambo, ministrstvo pošt, ministrstvo za šume in rude, državna imetja, državna kmetijska posestva in državne poljedelske šole, denarne ustanove, kapitali in fond, državne tiskarne, obrtne in industrijske ustanove) 4.841.589.586 Din.

Razni mali dohodki 129.679.149 Din.

Največja obremenitev proračuna.

Najbolj obremenjujejo državni proračun osebni izdatki, to je izdatki za uradništvo in državno uslužbenstvo. Ti izdatki znašajo nad 40% celotnih drž. izdatkov in dosegajo ogromno svoto okoli pet mili-

jard dinarjev. To je tako neznosna obremenitev drž. proračuna, da tega država absolutno ne more prenesti. Zato so se vsi, tako vladna večina, kakor tudi opozicija trdno odločili, da se morajo ti izdatki znatno znižati. To je pa le mogoče, če se število državnih nastavljenecv znatno zniža. Znižanje uradništva je nujno potrebno, toda zabraniti je treba, da se ne izvede tako znižanje samo po strankarskih vidikih. Zato je pa najprej treba ugotoviti načela, da se ne bo uničevalo eksistence, državi pa nič pomagalo. Mnogo preveliki so tudi izdatki za vojsko. Če seštejemo izdatke za osebne izdatke in vojsko, vidimo, da preostajajo za druga najvažnejša področja državnega gospodarstva razmeroma male svote.

Splošna nezadovoljnost s finančno politiko.

Finančna politika, kakor jo že strogo tri leta izvršuje sedanjí finančni minister dr. Stojadinović, je izzvala ne samo v vseh gospodarskih krogih, nego tudi v znatnem delu radikalne stranke veliko nezadovoljstvo. To nezadovoljstvo se obrača proti davčni neenakosti, davčni preobremenitvi prečanskih krajev in proti stalnemu zviševanju državnih izdatkov. To politiko fin. ministra je imenoval član vladne večine, poslanec Grgin, nemoralno, ki se ne sme več dalje trpeti. Splošno se zahteva državno znatno zmanjšanje državnih izdatkov in zenačenje davčnih zakonov. Pod splošnim pritiskom je izjavil finančni minister, da bo tekom enega meseca Narodni Skupščini predložil nov zakon o izenačenju davkov. Finančni odbor je to tudi sklenil, da se morajo izdatki v predloženem državnem proračunu znatno črtati.

Dinar.

Za redno gospodarsko življenje v državi je nujno potrebno, da imamo stalno valuto. Dinar se drži pri nas že nekaj časa na isti višini. Finančni minister dr. Stojadinović je večkrat izjavil, da hoče dinar polagoma dvigniti in na gotovi višini za dalj časa zagotoviti stalnost dinarja. Po vsej priliki hoče finančni minister dvigniti dinar na 10, tako da bi veljal dinar deset švicarskih centimov. Na tej višini bi ga potem ustalil in ob ugodni priliki uvedel zlato valuto. Vrednost dinarja pa ni vredna

od dobre volje finančnega ministra, ampak aktivne trgovske plačilne bilance, kakor tudi od ravnotežja v državnem proračunu.

Finančni minister more pač vplivati na stalnost valute s tem, da posreduje na korist dinarja na borzi. V zadnjih dvanajstih letih si je dal finančni minister izglasovati posebno pooblastilo, po katerem bo mogel kupiti za državni račun veliko količino tujih deviz, s katerimi bo lahko stopil v zaščito stalnosti dinarja na denarni trg. Že do sedaj je imel fin. minister v ta namen večje svote deviz na razpolago. Ker si je fin. minister zagotovil še posebno pooblastilo za večji nakup deviz, je to znamenje, da hoče stalnost dinarja za vsako ceno še vzdržati.

Državni dolгови.

Mi svojih državnih dolgov še nimamo urejenih. Druge zavezniške države so svoje vojne dolgove, zlasti z Ameriko že uredile. Naša država je s končno ureditvijo tega važnega vprašanja odlagala do skrajnosti. Sedaj se pa to vprašanje ne more več odlagati. Te dni pojde tudi naš fin. minister s posebno komisijo v Ameriko, da uredi z ameriško vlado naše državne dolgove. Ti dolgovi znašajo, kakor se splošno trdi, okoli 60 milijonov dolarjev. To pa niso edini dolgovi. Neurejeni so še naši vojni dolgovi z Anglijo, Francijo in naše obveze, ki jih moramo nase vzeti kot nasledstvena država po Avstro-Ogrski. Ko bodo vsi ti dolgovi urejeni in odlašati se ne da več — bomo morali začeti plačevati tudi obresti in pa amortizacijske svote. Te svote bodo segale v stotine milijonov, znašale bodo gotovo eno milijardo in nekaj stotin milijonov dinarjev. Ta ogromna svota se bo morala postaviti v proračun in bo naš že tako previsoki državni proračun še bolj obremenjen. Vse to kaže, da naše finančne politike niso rožnate.

Državna posojila.

Naša država potrebuje nujno večje drž. posojila. Če ne dobi v kratkem posojila v inostranstvu, ji ne bo mogoče izvrševati nobenih investicij več. Vlada se že dolgo trudi, da bi dobila posojila v inostranstvu. Dosedaj se je morala prepuščati, da ji je angleški in francoski denarni trg zaprt. Na Francoskem je pač dobila predlanskim 300 milijonov frankov posojila, toda le za vojne

namene. Sedaj hoče fin. minister porabiti priliko, ko bo urejeval naše vojne dolge v Ameriki, da stopi s tamošnjimi finančnimi karteli v zvezo in skuša zaključiti večje drž. posojilo. Kakor pa razmere danes kažejo, mu ne bo ostal drug izhod, kakor da zopet potrka na vrata banke Blair.

Proti davčnemu izmozgavanju Slovenije.

Gospodarstvo iz rok v usta.

Od 1. aprila l. 1925. do 31. marca leta 1926. naša država ne bo imela rednega proračuna. Med tem časom so se vlade pomagale s tem, da so narodni skupščini predlagale dvanajstine, to se pravi: podaljševale so s temi dvanajstinami proračun prejšnjega leta. Da je tako gospodarstvo z dvanajstinami slabo in ničvredno, je samo po sebi umevno. Zakaj ne more se gospodariti s proračunom, ki je bil sestavljen za potrebe prejšnjega leta tudi v naslednjem letu, ker so potrebe in gospodarske razmere drugega leta čisto drugačne, kakor so bile poprej. In res so vlade tudi v dvanajstinah skušale proračun prejšnjega leta popravljati in so ga res tako popravile, da so izdatke povečale za najmanj dve milijardi in s tem tudi ob enem državne dohodke, t. j. davke povečale za prav toliko. Od vsake občine se zahteva, da sestavi in sprejme proračun za prihodnje leto, in vsak župan ve, da to mora storiti. V državi pa imamo celo leto gospodarjenje brez rednega proračuna na podlagi dvanajstin.

Večji stroški — višji davki.

Koncem novembra je zopet sedanja vlada, ki jo sestavljajo in podpirajo srbski radikali, radičevci in slovenski del radičevcev, takozvani samostojneži, predložila narodni skupščini dvanajstine za mesec december, januar, februar in marec. Torej tudi ta nova vlada, ki se tako rada baha, da ima dvotretjinsko večino za seboj, ni mogla priti pred narodno skupščino z rednim proračunom, ampak si pomaga že v drugič z dvanajstinami.

Razprava, ki se je vršila o tem zakonskem predlogu vlade, je bila izredno zanimiva, tako v finančnem odboru kakor tudi v narodni skupščini. Jasno kot beli dan je vlada s temi novimi dvanajstinami dokazala, da vedno bolj zvišuje državne izdatke in obenem tudi vedno večje davke zahteva od državljanov. Besede o štednji, ki jo je finančni minister obljubljal, in o znižanju davkov, o katerih so preje toliko govorili, so ostale prazne besede. Štedijo v državnih izdatkih tako, da se izdatki vedno zvišujejo in so dosegli nezasišano in nepojmljivo visoko svoto, 12 milijard dinarjev. Če so izdatki večji, potem je naravno, da skuša vlada dobiti za izdatke tudi pokritje. In pokritje more dobiti samo v davkih. Zato pa uvaja vedno nove davke in navija glede vseh davkov do skrajnosti davčni vijak, da more iz ljudstva izviti tem več denarja in sebi pribaviti tem večje dohodke.

Slovenija vzdržuje pol države.

Ta način gospodarjenja upropašča vse. To tem bolj, ker so nekateri kraji mnogo bolj obdavčeni kakor drugi. V nekaterih pokrajinah so dajatve tako velike, da jih ljudstvo pod nobenim pogojem več ne zmore. To so predvsem kraji izpod nekdanje avstro-ogrske države, in med temi v prvi vrsti Slovenija. Naši poslanci so v finančnem odboru in v narodni skupščini z uradnimi številkami v roki nepobitno dokazali, da se slovensko ljudstvo pod sedanjem vlado na neusmiljen način do skrajnosti izmozgava. Z uradnimi številkami v roki so poslanci Slovenske ljudske stranke dokazali, da nosi Slovenija približno šestino vseh neposrednih davkov. To je tako neupravičeno visoka svota, da so se tudi mnogi poslanci iz vladnih strank nad to neupravičeno obremenitvijo Slovenije zgražali in to početje obsojali.

Boj proti davčnim krivicam.

Poslanci Slovenske ljudske stranke so z vso odločnostjo zahtevali od vlade in vladne večine, da to neznosno stanje vendar enkrat odpravi in uvede davčno pravičnost tudi v Sloveniji. Poslanci Slovenske ljudske stranke so stavili tudi vse tozadevne predloge, ki bi, če bi jih vlada in vladna večina sprejela, prinesli našemu ljudstvu clajšavo davčnih bremen. V finančnem odboru je nastopil poslanec iz vladne večine, g. Grgin, in je izjavil, da je dosedanja vladna davčna politika nemoralna, t. j. nedopustna, neznosna in vse obsodbe vredna. Izjavil je, da take davčne politike, če bi jo vlada še naprej vzdrževala, ne bi mogel več podirati, in sicer radi tega ne, ker to vodi ljudstvo v propast. To je menda dovolj jasna obsodba sedanje vlade in njene davčne politike, če mora celo vladni poslanec take besede izgovoriti.

Pri razpravi o proračunu pa tudi pri dvanajstinah je čas in prilika, da se take stvari izpremenijo. Takrat zavis od poslancev, da izjavijo s svojim glasovanjem, ali so z vladno politiko zadovoljni ali jo obsojajo. Oni poslanci, ki so zadovoljni z vlado in njeno davčno politiko, oziroma, ki vsaj resne volje nimajo, da bi vlado obsodili, glasujejo z vlado in s tem vzdržujejo vlado in njeno gospodarstvo v državi. Vzdržujejo vladno davčno politiko ter davčne krivice in vse davčne prenapetosti, ki se pri nas izvršujejo nad nami Slovenci. Poslanci pa, ki hočejo drugo davčno politiko in spremembo in pravičnejšo razporeditev davčnih bremen, glasujejo proti vladi, če vlada v bistvenih točkah noče odnehati.

Slovenija naj še dalje krvavi.

Dasi je bilo v zadnji razpravi o dvanajstinah za vsakega treznega mislečega človeka razvidno dokazano, da se izvaja nad nami glede davčne obremenitve neznosna krivica in da v tem oziru vlada oziroma finančni minister ni hotel v bistvenih točkah, ki pomenijo za nas največjo obremenitev in s tem tudi največjo davčno krivico, odnehati, je vendar vladna večina glasovala za predložene dvanajstine

in s tem tudi za dosedanje davčne obremenitve.

Za te dvanajstine so glasovali tudi radičevci in njihovi slovenski priveski, prav v smislu izvajanja g. Radića na ljubljanskem shodu, kjer je ta mož govoril, da bi preveč dohodkov državi odpadlo, če bi se tudi za nas uvedla davčna pravičnost in s tem odvzela od nas davčna preobremenitev. V tem oziru ne velja noben izgovor. Če je bilo tem zaveznikom srbskih radikalov res kaj na tem, da se Slovenija gospodarsko oddahne, potem je bilo njim kot članom vladne večine treba samo reči, da le v tem lučju glasujejo za predloženi zakonski načrt, če se bodo vsaj glavne davčne krivice odpravile. Če vlada tega ne bi hotela sprejeti, potem bi tudi ostala v manjšini, če bi glasovali ti poslanci proti vladi. Od njih je zaviselo, ali bo ostalo pri starem ali bomo dobili pravičnejše davčne razmere. Toda pri teh ljudeh ni bilo prav nobene resne volje. Mirno so glasovali za vse, kar jim je vlada predložila.

Drobtinice.

Vlada je le v dveh stvareh na splošen pritisk malo odnehala. In to je, da je znižala davek na hišno najemnino v Ljubljani od 20 na 12% in pa da je opustila invalidski davek in pa komorsko doklado od one dohodnine, ki prihaja od dohodkov, ki so tem davkom že podvrženi. To so razmeroma majhne stvari v primeri z drugimi krivicami, katerih odpravo so zahtevali naši poslanci in ki bi jih vlada in vladna večina, če bi imeli kaj smisla za davčno enakopravnost, morali odpraviti. Pod silovito težo uradnih števil, ki so jih poslanci Slovenske ljudske stranke v odboru in v narodni skupščini o krivičnosti davčnih bremen navajali in pa ker so se nekateri vladni poslanci iz Vojvodine, vsega skupaj 23, začeli puntati proti vladi, je končno finančni minister v teh stvareh popustil in še v nekaterih drugih, ki zadevajo samo Vojvodino in Hrvatsko. Poslanci Slovenske ljudske stranke so stali s temi poslanci iz Vojvodine v zvezi in tudi nanje pritiskali, da bi vztrajali tudi še glede drugih točk ter zahtevali odpravo. Finančni minister glede teh drugih točk ni hotel odnehati in je potolažil upornike radikale iz Vojvodine z obljubo, češ, da bo to prihodnjč upošteval.

Boj zoper preobremenitev Slovenije se bo nadaljeval.

Poslanci Slovenske ljudske stranke so se odkrito in moško borili za odpravo davčnih krivic, ki vladajo v Sloveniji. Vladi, ki take krivice vzdržuje, ne morejo podpirati in so zato glasovali tudi vsi proti dvanajstinam.

Boj za davčno enakopravnost se bo nadaljeval z vso odločnostjo. Pod pritiskom javnosti in boja v parlamentu bo vlada prisiljena, rada ali ne rada, da popusti in da vendar enkrat pridemo vsaj po zakonu do davčne enakopravnosti, če se bodo tudi v dejanju nekateri in nekatere pokrajine skušale te davčni enakopravnosti tudi za naprej odtegovati.

Carina na izvoz lesa in g. Pucelj

G. poslanec Pucelj je v številki »Kmet. list« od 2. dec. razložil svoje nazore o vplivu carine na izvoz lesa, ki jih smatra za tako tehtne, da baje popolnoma pobijejo nazore opozicije, ki so bili izraženi v carinski debati po poslancih gg. dr. Kulovcu in Pušenjaku.

Pri vsem širokem razmotrivanju tega problema pa dotični nazori vendar niso tako tehtni, da bi mogli ovreči pravilno mišljenje skupščinske opozicije.

Bistvena razlika med obojimi nazori tiči v tem, da vladna večina, predvsem pa g. posl. Pucelj, vidi v carini edino rešitev naše lesne industrije, saj vendar ugotavlja, da je carina v vseh državah in po vseh pojmih pravi regulator odnosa domačega gospodarstva do sosedov.

Opozicija pa temu nasproti misli in sicer popolnoma upravičeno, da se ti odnosi ne dajo samo regulirati edinele s carino, ampak tudi s prevoznimi tarifami. Le smotrna skupna prometna in carinska politika mereta uspešno braniti domačo industrijo.

G. posl. Pucelj se je postavil na preozko in zato tudi pogrešno stališče in mora dosledno iz njega tudi izvajati stvari, ki so naravnost v protislovju z gospodarskim razvojem.

Ves evropski gospodarski razvoj stremi danes za tem, da se promet med posameznimi državami kolikor mogoče olajša. V tej smeri je bilo narejeno od leta 1918 naprej veliko poskusov. Da omenimo tukaj samo zadnji poskus: Na konferenci v Locarnu so vse merodajne države sprejele sklep, naj zveza narodov v najkrajšem času skliče mednarodno gospodarsko konferenco z izrecnim namenom, da zavrejo večkrat pretirane smeri v carinski zaščiti. Temu toku se bodo morali sčasoma ukloniti vsi, tudi sedanja vladna večina. Zdi se, da je zaščitna carinska politika dosegla vrhunec in da bomo morali iti zopet počasi nazaj.

Prva posledica tega razvoja bo, da odpadejo v posameznih državah vse izvozne carine. Izvozne carine so bile pred vojsko nekaj nenavadnega in je imela n. pr. stara avstrijska tarifa le nekaj malenkostnih in brezpomembnih izvoznih carin, kar bo najbrže g. posl. Pucelju tudi znano.

Ko bodo odstranjene izvozne carine, potem v vsaki državi ne bo preostalo nobeno drugo sredstvo za zaščito domače industrije kot samo prometna politika. Mišlim seveda pri tem samo one industrije, ki se nahajajo v enakem položaju kot naša lesna industrija. Edinele s pomočjo železniških tarif bo mogoče podpirati našo domačo lesno industrijo. Ta prometna politika nam bo pa tembolj potrebna, ker po lastnem priznanju g. posl. Pucelja »kapaciteta naših žag v Sloveniji daleč prekorači potrebo, ki jo povzroča vsakoletni prirastek naših gozdov«.

Če se bo torej naša domača lesna industrija hotela obdržati, bo morala brezpogojno dobiti vse olajšave za cenen dovoz neobdelanega lesa in primerne postavke za izdelano blago. Prometna politika pozna celo vrsto načinov, kako se take olajšave nadaljevanje glej v naslednjem stolpcu pod črto.

NOVIČAR

d Blagoslov centralizma. Resno se govori v slovenskih političnih krogih o treh stvareh: 1. da se bo ukinilo ljubljansko pošto ravnateljstvo in bomo Slovenci podrejeni Zagrebu, 2. da se bo ukinila z novim zakonom samostojnost naših občin in bo država lahko vsak sklep obč. odbera razveljavila. Občine bi bile samo še tovarno živinče za državo, kot je povedal ptujski župan dr. Senčar, 3. da se bo ukinila slovenska univerza. — Gospod Pucelj in Prepeluh pa kljub temu častita Pašiča ter se držita g. Radiča.

d Ivan Hribar, bivši ljubljanski župan izjavlja po listih, da vsled starosti in bolehnosti izstopa iz političnega življenja. Dosedaj je bil predsednik ene struje slovenske radikalne stranke.

d Hišo začeli pri vrhu zidati. Izselsjevanje kmetov iz naše države zlasti v Brazilijo, kjer po večini popolnoma propadejo, je tako naraslo, da je sklenilo socialno ministrstvo sklicati tozadeven posvet v Belgradu, kjer se bodo vršili razgovori kako ustaviti to kmetško povodenj iz države v tujino. Če država misli, da se to da doseči z raznimi izseljeniškiimi paragrafi, bo sama sebe tolkla po glavi. Ljudje ne gredo od doma na zabavo, temveč zato, ker nimajo kaj jesti in zlasti, ker nimajo denarja, da bi plačevali vedno višji davek. Tu je treba prijeti, tu, vse drugo ne bo nič pomagalo.

Znižane književne cene! V predzadnji številki »Domoljuba« je naznanila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani razne zelo koristne gospodarske knjige po znižani ceni in povedala, da dobi knjige poštne prosto, kdor pošlje denar naprej. Za pošiljanje denarja se lahko posluži poštne nakaznice ali pa poštne položnice. Vsled tiskovne pomote pa smo navedli v »Domoljubu« napačno številko na položnico. Kdor želi torej poslati denar po položnici, ki se dobi pri vsaki pošti, mora napisati na položnico »Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, poštno čekovni račun štev. 10.547. Lahko pa tudi piše Jugoslovanski knjigarni, da mu

dajejo; nekaj teh imamo že v veljavi n. pr. za mlinsko idnustrijo. Iz vsega tega je pa jasno, da se tistih 15% našega prebivalstva, ki živi od lesne industrije, ne sme zanašati na izvozne carine. Izvozne carine spadajo v preteklost. Rošitev tega vprašanja leži edinele v prometni politiki.

Vse ostalo, kar navaža g. posl. Pucelj, je postranskega pomena. Pri stvarni debati je pa važnejše, da človek ne samo pravilno razume vprašanje, ampak tudi pravilno oceni vse razloge za in proti in pri tem ne izgubi izpred oči smeri v splošnem gospodarskem razvoju. Ravno tega pa ne vsebuje obravnavani članek g. poslanca Pucelja in zato ne ovreči pravilnega in gospodarskim razmeram odgovarjajočega stališča, ki ga je izrazil opozicija po poslancih gg. dr. Kulovcu in Pušenjaku.

pošlje položnico, na kateri je naslov in številka že natisnjena.

d Upokojen je na lastno prošnjo višji sadjarski nadzornik M. Humek.

d Odlikovanje. Red sv. Save V. razreda je prejel upokojeni šolski vodja skladatelj in pisatelj g. Janko Leban. Ob priliki podelitve se je vršila v Novem mesu prisrčna slovesnost.

d Znižane železniške vožnje. Kar se že celo napoveduje, bo z novim letom menda uvedeno. Znižajo se cene železniškim voznim listkom menda 20 do 30%. Če nas ne bodo zopet potegnili.

d Slovesna otvoritev novega društvenega doma v Trbovljah se bo vršila dne 26. t. m.

d Šolski štrajk. Na eni ljubljanskih gimnazij so pretekli teden študentje 7. razreda zapustili šolo ter odšli domov, ker je bilo v šoli premrzlo.

d Invalidski zakon. Uradni list za ljubljansko in mariborsko oblast z dne 12. decembra 1925 objavlja invalidski zakon.

d Pletarska šola v Jelšah. Ministrstvo poljedelstva je končno dovolilo, da se ustanovi v Jelšah pletarska šola, kjer pa se bodo poleg pletarstva učili tudi v drugih kmetijsko-strokovnih predmetih.

d Koledar Kmečke zveze pošel. — Na razna naročila in vprašanja moramo žalibog sporočiti, da nam je koledarja Kmečke zveze popolnoma zmanjkalo in novim naročnikom ne moremo postreči. — Tajništvo JKZ.

d Umrl je v Št. Jakobu ob Savi dne 13. t. m. zvečer ugledni mlinar in posetnik Ivan Zajc iz Pešate, nagle smrti. Še jutraj je prejel sv. zakramente ne vedoč, da zadnjikrat. Zapušča vdovo in 8 nepreskrbljenih otrok. Bil je dober katoličan, kremenit krščanski značaj, zvest pristaš SLS. Bog tolaži ubogo preizkušeno družino!

d Umrl je v Brežicah ondotni frančiškanski gvardijan p. Edvard Ravstehar.

d Umrl je na Vrhu pri Sv. treh kraljih pri svoj sinu g. Franc Miglič, bivši organist na Igri in pri Sv. Križu pri Litiji. Naj v miru počiva.

d Smrt. V četrtek, dne 3. dec. je zdihnil svojo plemenito dušo Alojzij Segula, dolgoletni naročnik »Domoljuba«. Rodil se je leta 1870. v Kranju kjer je tudi preživel večji del svojega življenja. Bil je dolgo let nadmlinar v Majdičevem mlinu in zadnji čas v elektrarni istega gospodarja. Ta naporna služba mu je nakopala večletno naduho. Zadnje njegove besede so bile: »Kako sem vesel.« Zapušča soprogo tri sinove in dve hčeri.

I^a. Amerika

se imenuje fina rujava kotenina, izdelana iz najboljše ameriškega bombaža — Po trikratnem pranju postane snežno bela V zalogi pri A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

d Strašen mraz. Pretekli teden se je po vsej Evropi razlil silno oster in nevzdržen val mraza. V Parizu je reka Sena zamrznila ter zvila most, ki vodi preko nje. Tri osebe so zamrzile. Na francosko-belgijski meji je zapadel sneg 2 m visoko in je bil ves promet ustavljen. Ob atlantskem oceanu, kjere so navaženi milih zim, je bil tak mraz, da ga tudi najstarejši ljudje ne pomnijo. Tudi Italija je silno trpela radi mraza, kar je bilo toliko neprijetnejše, ker stanovanja splošno nimajo peči. Najhujši mraz pa je bil na Balkanu, kjer je v Bosni dosegel 25 stopinj pod ničlo, (v Ljubljani in okolici 22 stopinj). Donava je na mnogih mestih zamrznila in je ves promet ustavljen. Po Bosni in Hercegovini je divjala strupena burja, kar je mraz le še povečalo. Koncem preteklega tedna je mraz prav zelo odnehal in so postale ceste popolnoma mehke.

d Smrtna nesreča, povzročena po hudem mrazu. V sredo teden je prišel v Celje po svojih opravkih Maks Vrečar, posestnik iz Dobrave. Ker so vsled izredno hudega mraza zamrznila vsa pota in tudi po večini trotoarji, se mu je v mestu spodrsnilo na tako nesrečen način, da je padel in zadobil pri padcu tako hude notranje poškodbe, da je izkrevavel in tekom dveh ur izdihnil.

d Dve dekleti zastrupljeni od plinov. Iz Doba poročajo: 21- in 23 letni služkinji posestnika Stareta sta 12. t. m. zvečer skrivaj odnesli velik lonec žerjavice v svojo spalnico. Zjutraj na to pa ju je našel gospodar s posineli obrazi in penecimi usti mirno ležeči z že otrplimi udi na posteljah. Na lice mesta došli zdravnik je mogel le ugotoviti, da je smrt že pred polnočjo ugrabila mladi žrtvi.

d Huda nesreča. V četrtek dne 10. decembra je šel posestnik Drole Franc iz Špitaliča št. 31 kot najemnik prvič na delo v gozd barona Abfaltreina k spravljaju lesa. Toda revež, kateri se trudi, da preživi svojo družino, je bil takoj prvi dan nesrečen. Priletela je smreka v njega s tako silo, da se je siromak takoj nezavesten zgrudil na tla. Poklicani zdravnik je ugotovil, da ima nad komolcem zlomljeno levo roko in da ima tudi smrtonosne notranje poškodbe. Da bi ozdravel, je malo upanja.

d Dvakrat prestrelien. V Šmiklavžu pri Mariboru so pili. Prišlo je do neredov in orožnik je hotel aretirati Zalokarja Franca, ki pa se ni hotel podati. Orožnik je rabil orožje ter dvakrat ustrelil v Zalokarja. Strela sta šla skozi telo, toda rane niso nevarne in bo mož še lahko veselo živel.

d Požar. Dne 9. decembra je gorelo v Kropi. Vnelo se je v podstrešju hiše št. 79, last delavca Matije Praprotnika (rojstna hiša ljubljanskega trgovca I. Fabjana). Ker je bilo vse podstrešje polno hoste in drv, je bil ogenj zelo velik. Hvala Bogu, da je izbruhnil ogenj ob pol 1 popoldne in da so bile vse strehe polne snega. Če bi se zgodilo to ponoči ali poleti, bi bil velik del Kroke rop požara, ker so v tem delu hiše blizu vkup. Dasi ko ogenj v dveh urah udušili, vendar ima lastnik hiše in drugi, ki so notri stanovali, veliko škodo.

d Drobiž po cesti. V sredo 9. decembra je prišla zopet večja množina — 7 me-

terskih stotov — kovanega denarja v Belgrad. Drobiž, ki se je nahajal v velikih vrečah, so naložili na avtomobile Narodne banke, da bi ga odpeljali v bančne tresore. Na poti od kolodvora se je pa sesulo nenadoma več vreč iz tovornega avtomobila po ulici. Žakliji so se pretrgali in en-ter dvadinsariki novci so se zakotalili po tleh. Prihitelo je takoj več stražnikov, ki so pazili, da ni radovedno občinstvo prišlo preblizu raztresenega denarja, ki so ga spremljevalci avtomobilov hiteli basati — ne v svoje žepe, ampak nazaj v vreče, katere so za silo poflikali.

d Sijajna zavarovalnina. Minoli torek je v Požegi pogorel tamkajšnji veliki »Emamlin« z vso opremo in zalogami. Mlin, ki je imel najmodernejšie stroje v Jugoslaviji, se je cenil na 12 milijonov dinarjev. Zavarovan je bil za 24 milijonov dinarjev. — Kako je požar nastal požar, še niso dognali. Na vsak način pa lastnik ne bo imel škode.

d Po svetu za očetom. Te dni so dopotovali v Belgrad trije ruski fantiči, da poiščejo svojega očeta. Oče je pred revolucijo pobegnul v našo državo. Otroci — našarejši med njimi ima 11 let — so se klatili lela in leta po vsem svetu, dokler niso zvedeli preko Rdečega križa, kje je njihov oče. Brez vsakega spremlstva so potovali z Duna v Belgrad, kjer jim je postajenačelnik kupil kosilo, nakar so očeta telefonično obvestili, da so otroci v Belgradu. Oče treh otrok je g. Belika, sedaj postajenačelnik v Sloveu.

d Predrzen plavač. Neki Gjuro Dobrosavljevič je v Belgradu stavil za 1000 Din, da preplava Savo dvakrat kljub silnemu mrazu 12 stopinj pod ničlo. Predrzni plavač, katerega je gledalo številno občinstvo, je stavo dobil.

d Strašna vožnja iz hrepenenja po domu. V Palanki so pod vagonom simplonekspresa prihajajočega iz Pariza, našli Rusa, bivšega oficirja Wranglove armade. Hotel je na ta način priti do Carigrada in od tam nazaj v Rusijo, da bi spet videl domovino in svoje. Mož je v tej strašni legi (trizeval se je bil k osem) prebil že 54 ur. Ko so ga potegnili izpod vagona, je bil od mraza in gladu napol mrtev. A zdaj pride najlepše: namesto da so temu siromaku kako pomagali do zaželenega svojega cilja, — so ga zaprli.

d Zgorela. Gledališka igralka v Zagrebu gospa Rašković je pisala pri mizi ob peči. Iz neznanega vzroka so se odprla vrata pri pečici in plamen je švignil v poleg sedečo igralko ter jo objel. Gospa je popoldan umrla. Pred par dnevi je pokopala svojega soproga.

d Brezposelnost raste. V Nemčiji postaja brezposelnost nevaren pojav. V Berlinu je tekom enega tedna zgubilo 10.000 ljudi delo. Brezposelnost, ki je v Evropi vedno hujša, bo v bodoče najtrši oreh za države in najnevarnejše razstrelivo.

d Zavarovanje na starost so uvedli v Švici. Zavarovan je vsakdo, polovico stroškov so prevzeli država in dežele, polovico pa delodajalci in delojemalci.

d Ljubljanska porota se je sestala 14. decembra in bo trajala približno en teden. Nadaljevanje glej v naslednjem stolpcu pod črto.

POLITIČNI ZAPISKI

p Dr. Korošec se je odpeljal na agitacijsko potovanje po Medjimurju.

p Proti katoličanom. Sedanja vlada, ki jo tvorijo radikali in radičevci, vrže kamen na katoličane, kjer le more. In to se ponavlja mesec za mesecem, sedaj na ta, sedaj na oni način. Tako je smatrala v zadnjem času vlada za potrebno, da pokaže škofom na čisto balkanski način, da so katoličani ljudje druge vrste. Ko je prišlo namreč odposlanstvo vseh jugoslovanskih škofov v Belgrad, da bi predložilo pravične zahteve katoličanov, škofov ministri niti sprejemati niso hoteli in tudi na dvor h kralju jih niso pustili. Škofje se bodo seveda premislili še enkrat ob takih razmerah hoditi v Belgrad in se bodo obrnili naravnost na ljudstvo. Naši škofje niso lakaji, ki bi poljubljali brce belgrajskih vladnih gospodov kakor kak Radić ali Pucelj.

p Gospod Pucelj, odstopite! To, kar je napravil Pucelj kot »kmetski« poslanec pretekli teden v finančnem odboru, presega vsako mejo. Če hoče Pucelj za vsako ceno v vlado, je to njegova reč, toda potem naj pove, da nima s kmeti nobenega opravka. Zgodilo se je tole: Naš poslanec Pušenjak je govoril za to, da se ukine carina na pluge, ki jih naši kmetje morajo dobivati iz inozemstva in jih morajo radi visoke carine zelo drago plačevati. Temu predlogu so se pridružili tudi radikali Protič, radičevci Čelan in načelnik kmetijskega ministrstva. Govoril pa je proti poslanec Pucelj ter predlagal samo polovično znižanje. Pri glasovanju sta glasovala proti kmetu samo Pucelj in še en radičevci, tako da je Puceljev predlog hvala Bogu propadel. Če imajo slovenski radičevci še trohico samostojnega mišljenja, bodo pozvali gospoda Pucelja, naj odloži svoj poslanski mandat; zakaj Pucelj je bil izvoljen zato, da ščiti kmetske koristi. O stvari bomo še obširneje poročali.

p »Kmetiska stranka.« Nekdani samostojneži ali sedaj radičevci radi trdijo vsekemu, kdor jih hoče poslušati, da so samo

d Ali prodaja Vaš trgovec tudi priznalo milo »Gazela«? Ako ne, tedaj zahtevajte, da ga takoj naroči. Milo »Gazela« ima dobre lastnosti, tako da je pranje z njim naravnost užitek.

d Tri leta je dobil Ivan Pogačar od ljubljanskih porotnikov, ker je 6. septembra ponoči udril v prodajalno komsumnega društva v Gorjah pri Bledu, pobil v pisarni spečo prodajalko na tla ter odnesel čez 50 tisoč dinarjev, ki so jih pa pozneje našli pri njem.

d Jaslice vseh vrst in cen si lahko še vedno ogledaš v prodajalni KTD (Ničman) v Ljubljani poleg Jugoslovanske tiskarne.

Sveti večer! K polnočni maši družina gre, je mraz ne plaši. Jo greje čaj; in ko nazaj se vrne, jo čaka »BUDDHA«-čaj!

PRI NAKUPU BLAGA se priporoča R. RUTNER, naal, VRHNIKA.

kmetska stranka. Toda približale so se volitve v Delavsko zbornico. Takoj so pokazali, da bi bili radi tudi delavska stranka. Ustanovili so »Slovensko delavsko zvezo«. Opozorjamo na to zvezo, da naši somišljeniki vedo, kje se je rodila in koliko je dati na tisto kričanje radičevcev, da so »kmetska« stranka.

p »Gospodski« in »slovenski«. G. Pr. je napisal v »Kmetem listu« članek, kjer pripoveduje, da je politika samostojnežev »slovenska«, politika naše stranke pa da je »gospodska«. O slovenski politiki piše moč, ki v potu svojega obraza vozi bratski voz radičevstva na Slovensko. In »gospodsko« politiko predbaciva Slovenski ljudski stranki »gospod«, ki kmetskega dela nikoli ni poznal.

Tudi papeževe okrožnice niso vseč samostojnim. V zadnji številki znani gospod dokazuje, da Krek ni bil svoboden, ker se je držal navodil papeža Leona XIII. — Pa bodo drugič spet sila pobožni in bodo pisali o vdanosti do Cerkve. Če jih naši ljudje ne bi poznali, bi jih spoznali po tej grdi dvojni igri. Ali je g. Prepeluh svoboden? Ali mu ne ukazuje g. Radič?

p Pucelj obuja kesanje. Na Radičevem shodu v Mariboru je govoril tudi Pucelj. Rekel je dobesedno takole: »Ko smo spoznali, da je bila naša pot napačna, smo bili dovolj moči, da smo zmoto pripoznali in šli k Radiču.« — Torej sam priznava, da je hodil po napačni poti. Kolikokrat je govoril po shedih, da ima on prav, sedaj pa prizna, da je imel napak. Koliko ljudi je v tem času šlo za njim po isti napačni poti! Koliko gorja je prišlo nad Slovenijo po centralizmu, za katerega je glasoval. Pa Bog mu grehe odpusti, da bi vsaj sedaj, ko je spoznal svojo slabo pot, ne rinil spet na drugo napačno. Kakor je napačen Pašičev centralizem, tako je tudi Radičev. Na slovenskem je prava politika le slovenska, avtonomistična in ljudska politika naše stranke. Dokler g. Pucelj ne pride do tega spoznanja, bo vedno hodil po napačnih potih. Po še treba spoznanj!

p Radič v Mariboru. Preteklo nedeljo je vzbujal veliko veselje po Mariboru g. Radič. Stražilo ga je 300 orožnikov, cela vojska rediteljev in množica najetih ploskačev mu je vpila živijo. Najbolj žalostno je za politika ne takrat, kadar se vsi ljudje nanj jezijo, temveč kadar se vse vprek iz njega norca dela.

p Radič si še vedno ne upa na noben shod na Hrvaškem.

p Propadanje radičevine. Pri vsakih občinskih volitvah na Hrvaškem z malimi izjemami ostanejo radičevci v manjšini. Mi se Radiču nič ne žudimo, če si ne upa prirediti po Hrvaškem shodov. Zakaj v Sloveniji se ljudje na njegovih shodih zabavajo, Hrvatje pa, ki so bili po radičevski politiki tako sijajno potegnjeni, nimajo volje zabavati se ob Radičevih besedah.

p »Jaz nisem Radič«, piše znani voditelj Slovakov Hlinka, da bi spreminjal svojo politiko zato, da bi šel v vlado. Grem v vlado, toda zahtevam avtonomijo. Če bi Hlinka poznal Prepeluha, bi gotovo zapisal: Jaz nisem Radič ali Prepeluh. Nadaljevanje glej v naslednjem stolpcu pod črto.

PO SVETU

Nova češka vlada. Novo češkoslovaško vlado je sestavil prejšnji ministerski predsednik Švehla iz šestih strank. Češka ljudska stranka ima v novi vladi 3 ministre in sicer dr. Srameka, ki je minister za pošto in brzojav, dr. Noseka, ki je prevzel ministrstvo notranjih zadev in dr. Dolanski, ki je minister za prehrano. Agrarci imajo v novi vladi 4 ministre, narodni socialisti 3, socialni demokratje 2, narodni socialisti 3, enega in obrtna stranka tudi enega. Razen teh sta v vladi še 2 strokovnjaka. Pri sestavi nove vlade se jasno kaže velik vpliv ljudske stranke, ki je prevzela eno največjih ministrstev namreč notranje zadeve. Želeti bi bilo le, da Čehi čimprej pristanejo na zahteve Slovakov po avtonomiji, tako da bo tudi slovaški ljudski stranki omogočen vstop v vlado.

Tudi v Nemčiji je vladna kriza. Nemška vlada je po podpisu Locarnske pogodbe odstopila in se že vrše pogajanja za sestavo nove vlade, kateri bo predsedoval najbrž zopet prejšnji ministerski predsednik dr. Luter.

»Sveta vojna« proti Francozom v Siriji. V Siriji se Francozi in Druzi še vedno srdito bore. Druzi so zlasti razkačeni, ker Francozi večkrat obstreljujejo Damask, ki ga imajo za nekako sveto mesto. Proglasili so »sveto vojsko« in pozivajo ves mohamedanski svet, na boj zoper Francoze.

Vojska v Maroku. V Maroku so boji vsled slabega vremena malo pojenjali in sta oba nasprotnika pričela misliti na mir. Vodja Maročanov Abd-el-Krim je poslal svojega odposlanca v Pariz, da predloži franc. vladi mirovne pogoje. Abd-el-Krim zahteva avtonomijo v svoji deželi in svojo samostojno in neodvisno armado.

Povratak Habsburžanov na Mažarsko? Iz Budimpešte prihajajo vesti, da se zopet zelo živahno gibljejo monarhisti, ki hočejo zopet Habsburžane za kralje. Ena stranka bi rada nadvojvodo Albrehta, druga pa Otona oklicala za kralja. To pa nameravajo vlade male antante na vsak način preprečiti.

Italijani nadaljujejo s preganjanji Slovencev. Italijanom ni dovolj, da so poitalijančili vse šole, zatreti hočejo še vsa slovenska kulturna društva. Šikanirajo jih z vsemi mogočimi sredstvi in jim nagajajo, kjer le morejo. Te dni so hoteli v Ajdovščini vprizoriti slovensko igro, pa so Italijani predstavo prepovedali. Italijanska nasilja res presegajo že vse meje.

p Pašič je zopet politično bolan. V radikalnem klubu se je namreč zopet začela ostra medsebojna borba. Na eni strani je Pašičeva struja, na drugi strani pa Ljube Jovanovičeva. Pri sobotni seji so se radikalni poslanci zmerjali med sabo kot cigani ter si očitali korupcijo in tatvino. Pašič pa je zbolel za toliko časa, da se duhovi pomirijo. Vse pa kaže, da postaja borba proti Pašiču vsak dan ostrejša, posebno ker je tudi dvor proti njemu in bo moč težko vzdržal na površju.

NAZNANILA

n Loterija Dijaškega podpornega društva. Naši dijaki so s praznovanjem svojega praznika 8. decembra ponovno dokazali, da so verni in zavedni sinovi slovenskega naroda. Njih notranje vrednosti ni treba več dvigniti, dvigniti je pa treba njih število. Kako vse drugače bi bilo lahko pri nas, če bi bila večina našega posvetnega izobraženstva verna in svojemu narodu vdana. Tako pa žal vidimo, da to, kar doseže duhovnik, le prevečkrat posvetni izobraženec z besedo, tiskom in zgledom podira. Število naših dijakov, iz katerih bodo izrasli taki verni močje, je danes v Ljubljani še v manjšini. Povečati bi se dalo le na ta način, da se jim z denarnimi podporami olajša študiranje. Naši študentje prihajajo namreč po večini iz revnih kmečkih in delavskih družin, ki same ne morejo plačevati velikih stroškov za sina dijaka. Kar pa ne zmore posameznik, je mogoče doseči s skupnimi močmi. — Najlažji način podpirati naše dijake je danes kupovanje srečk Dijaškega podpornega društva v Ljubljani, ki skrbi za hrano in podpore revnim dijakom. Le mesec dni nas še loči od žrebanja (15. januarja), zato prosimo prijatelje in podpornike našega dijaštva, da pohite z nakupom in razprodajo. Vsi dopisi in naročila srečk — če se ne dobe v domačem kraju — naj se pošiljajo na odbor D. P. D. v Ljubljani, Akad. dom, Miklošičeva cesta 5.

n Zupanski poučni tečaj v Cerknici priredi Zupanska zveza v soboto, dne 19. decembra t. l., in sicer za sodna okraja Cerknico in Lož. Predavajo kot na vseh desedanjih tečajih trije od velikega župana določeni uradniki o raznih poslih javne, zlasti občinske uprave. Predavanja se prične ob devetih dopoldne ter se nadaljujejo popoldne. Občinski odborniki naj se udeležijo tečaja v obilnem številu. Zupanska zveza.

n Zabavica pri Škofji Loki. V nedeljo, dne 20. decembra priredi tukajšnje izobraževalno društvo ob 3 popoldne lepo igro: »Bela vrtnica«. Priidite jo v obilnem številu pogledat.

n Kat. izobraževalno društvo v Škocijanu pri Turjaku bo priredilo dne 20. decembra 1925 igro: »Mlinar in njegova hči«. Vabimo k obilni udeležbi!

n Ljutomer. Na splošno željo občinstva ponovi Prosvetno društvo v Ljutomeru v nedeljo, dne 20. decembra ob pol 4 popoldne v Katoliškem domu igro »Črnošolec«, ki jo je spisal pesnik Anton Medved. Igra je občinstvu tako ugaljala, da so mnogi rekli, da jo bodo šli znova gledat. Vstopnice se dobe v predprodaji v Gospodarski zadrugi. — Srečke za elektno loterijo Kat. doma se pridno kupujejo. Kdor jih še želi narečiti, jih dobi dopolneno, ako jih naroči po dopisnici. Naj nikdo ne zamudi krasne prilike, ki se mu sedaj nudi! Za 5 dinarjev lahko dobi celo spalno opravo, ki je iz trdega lesa! Kdor jo želi videti, naj v uradnih urah pogleda v prostore Okrajne posojilnice v Ljutomeru. Prilika enkrat zamujena, nikdar nazaj pridobljena!

n Iz Predvera nad Kranjem. Igra »Oderušto in dobrotac«, ki jo je uprizoril Ljudski oder na praznik 8. decembra, je prav dobro izpadla. Ker je igra primerna za božični čas in jo mnogi še niso videli, se ponovi na sveti večer točno ob tričetrt na devet. Dvorana bo kurjena. Vstopnina znižana, tako da bo mogoče vsakomur ogledati si to krasno igro. Ne zamudite ugodne prilike. Na avdijen!

n Mlekarsko društvo za ljubljansko okolico vabi na izredni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 20. decembra t. l. ob 9. uri pri Mraku v Ljubljani, Rimska cesta. Dnevni red: 1. Povišanje cene mleku od 3 Din na 3-50 Din za liter. 2. Slučajnosti. — Mlekarsko društvo za ljubljansko okolico.

d Onim, ki so dobrega srea. Pod tem besedilom smo priobčili v našem listu št. 47 od 26. novembra med novicami vest o obupnem gmotnem

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 16.

položaja vojnega invalida s številno rodbino. Na nepojasnjeno način se nam je vrnila neljuba pomota pri uvedbi naslova onega, ki zbira darove za invalide v tem, da smo navedli naslov osebe, ki v resnici ne obstoji, torej anonimni naslov. Toliko v znanje, da se ne bi mogoče zadeva napačno tolmačila in komu delala krivica. Naslov opisanega vojnega invalida je v našem uredništvu. Morebitni darovi se lahko pošljejo našemu uredništvu.

n Radovljica, v nedeljo, dne 13. decembra t. l. je naš ljudski oder priredil igro: »Gostilničarka«, ki jo je za naš oder priredil g. J. Solar. Igra, ki je bila prvič igrana na slovenskem odru, je imela popoln uspeh. Ljudje so se od srca nasmejali duhovitostim v igri, ki pa najmanj ne žalijo še tako občutljivega ušesa. Igro ponovi Ljudski oder v nedeljo, dne 20. dec. ob pol 4 popoldne. Za okoličane je zveza z vlakom kar najbolj ugodna. Tudi vstopnina je znižana, da si vsakdo lahko privoščijo malo odličja.

n Se je čas, da se osredite v bogati loteriji »Katoliškega prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami«, ki vsebuje 250 krasnih dobrotov v vrednosti 50.000 Din, če takoj naročite čimveč srečk, ki stanejo samo 5 Din. Ta loterija vzbuja povsod pozornost in dnevno poseča množica ljudi krasno razstavo dobrotov, ki so zares dragocene. Opozarjamo tudi vas, da seželite po par srečkah, s katerimi lahko v srečnem slučaju zadenejo pohištvo iz črčnjavega lesa, »Singer« šivalni stroj, zofo in stole, 20 kg kave, salonsko uro, 2001 bizelskega vina, pitane prasičke, vrečo fine mčke, daljnogled, balo platna, obleke za moške in ženske, odeje, svilene rute i. t. d. Ne odlašajte, temveč pišite takoj z dopisnico na »Loterijski odbor v Sv. Petru pod Sv. gorami«, ki vam srečke takoj pošlje in zraven polnočnico. Kdor naroči 10 srečk, dobi eno srečko brezplačno.

d »Probenica« ali »Mala Ema Mariani«. To ljubko povestico male deklice, ki je že v starosti 3 let in 12 dni prejela prvo sv. obhajilo in umrla v nežni mladosti stara komaj 4 leta in 8 mesecev, kot bela vtulica evharističnega Srca Jezusovega — bo pričel priskrati v novim letom »Zamorčke«. Ta mala deklica, ki je tudi že v detinskih letih prerokovala, ima na vsakega posebno privlačnost in njen životopis posebno dobro in vzgojevalno vpliva na ljubo mladež. Zato vsem enajstletarjem in gg. katehetom toplo priporočamo, da z novim letom »Zamorčke« v množini naročajo. Nikjer, kjer imajo otroke, naj bi ne manjkalo ta ljubki mladinski list z lepimi povesticami in slikami. Izhaja iz prapetih ljubezni do naših najubožnejših črnih bratov. Naročnina za vse leto samo 5 Din. Naročila sprejema Družba sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Miklošičeva cesta 3. Naročajo skupaj, pri vsakih 10 naročnikov dobi 11. naročnik zastopaj.

d Potešek Polpek, praviljena igra v treh dejanjih. Spisal A. Pajnič. V založbi »Svete Vojske« v Ljubljani je izšla kot prvi zvezek nove serije protialkoholne knjižnice mladinske igre, ki bo vsem knjižnicam in otroškim odrom zelo dobrodošla. Igra je zelo posređena, kjer so jo igrali, so dosegli prav lepe uspehe in je ne morejo prehaliti v resnici: igra je tako otroško preprosta, pa vendar tako nepriznanih vzgojnih, da tudi za odraslega človeka ne more ostati brez vpliva. — Igro toplo priporočamo vsem društvom, posebno pa mladinskim knjižnicam in odrom. Stane Din 5.— ter se naroča pri »Svete Vojske, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

Učenca močnega, poštenih kmečkih staršev, sprejemam za žagarsko in obnem za mlinsko obrt s vso oskrbo v hiši. — FRAN MIHELČIČ, Dolenji Logatec. 8324

Brusim vsakovrstne britve, škarije in nože. Stanujem v Spod. Domalahu št. 33 — pri šuštarju poleg cerkve. 8236

V vsako h šo »Domoljub'a«

jamči Vam
JAKOST
in
PRISTNOST
Poljska cikorija!

SIRON · DOMOLJUB

NOMENJ.

(Miklavžev večer.)

Tukajšna šola je priredila v soboto dne 5. decembra krasen Miklavžev večer, pri katerem je Miklavž obdaril mnogo otrok in tudi marsikateri odrasel je prejel od njega marsikaj. Na večeru je bilo udeleženo skoraj vse ljudstvo, mlado in staro. Miklavž je napravil s svojim ornatom, ki je bil v to svrhu napravljen jako dovršeno in lepo, na vse občinstvo izredno prikljupljiv in naravnost očarajoč vtis. Ob tej priliki je zabavala udeležence tudi mladina s svojim petjem pod vodstvom učitelja.

BEGUNJE, GORENJSKO.

(Liberalno društvo.)

Mi smo dozdaj spali v temi. A novo društvo — Prosveta — je prineslo svetlo luč k nam. V ljudski šoli ima knjižnico in v nji mnogo učednih knjig, n. pr. ponatisnjeni podlistki v »Jutru«, Zdej si je postavilo pri Jezevu še oder za igre. Društvo se vodi v liberalnem duhu. Za zavednega katoličana torej ni prostora v tem društvu ali pri njegovih prireditvah.

BANJALOKA PRI KOČEVJU.

(Požar.)

Dne 6. decembra na dan sv. Miklavža je nastal v tukajšnji vasi požar. Ljudje, ki so sli ravno od desete mase, so zapazili, da gori skedenj Mihe Briškija. Takoj so bili vaščani na delu. Zene so nosile vodo, mežje pa so gasili ogenj več ur. Vendar ognja ni bilo mogoče pogasiti in pogorel je skedenj, v katerem je bilo okrog 25 sotov sena. — Velika sreča pri tem je bila, da je velik sneg in da ni bilo vetrovno vreme. Sicer bi zgorela vsa vas, ki šteje približno 50 hiš. Skedenj je stal blizu drugih lesenih hiš. Kdo je poligalec, ne morejo izslediti, samijo pa otroke, ki v skedenjih skrivaj »pusijec«.

MAVČICE.

(Smrtna kosa.)

Lep pogreb je imela v četrtek 9. decembra Marijeka Jenko z Jame pri Mavčičah. Bila je stara šele 23 let, pa je bolehalo 9 let. Trpela je voljno in na praznik čistega Spočetja je ležala na mrtvaškem odru. Marijina družba ji je priredila lep pogreb. Obila množica je spremljala na domače pokopališče. Z lepimi žalostinkami so se sestre poslovile od rajnice. Pokopnico sta spremlila na radnji poti tudi oba strica č. g. župnika Valentin in Janez Oblak. — Šla je po plačilo k Mariji kot nje dober otrok.

FARA PRI KOSTELU.

(Društveno življenje.)

Katoliško prosvetno društvo je priredilo v nedeljo 25. oktobra »Koroški danc« z deklamacijo in predavanjem v dvorani pri Baueru. Dne 22. novembra je imelo društvo predavanje o školu Slovaku in dr. Kreku. — Dne 6. decembra pa je obiskal naše katoliško prosvetno društvo tudi Miklavž, ki je s svojim lepim spremstvom v napolnjeni dvorani skoro dve uri delil prav lepe darove.

SOSTRO.

(Orlovski odsek.)

Dne 8. decembra je imel orlovski odsek v Sostri sprejem novopisanih članov in članic. Slavnost so obhajali s sv. maso in skupnim sv. obhajilom. Popoldne je priredil odsek akademijo, katere so se udeležili razni zastopniki kakor predsednik ljubljanske orlovske ekspoziture g. Torkar, zastopnik ljubljanskega orlovskega okrožja br. Zirovnik, predsednik šentpeterske orlovske srenje br. Gradšek in korporativno zastopani orlovski odsek Brusica. Slovensko zaobljubo je vodil predsednik šentpeterske orlovske srenje br. Gradšek, vrsta mladih fantov Orlov mu je krepko odgovarjala, da hočejo biti zvesti orlovski organizaciji, katere smer jim je jedrnatost zarisal g. Torkar, in po tej naj pogumnejši hodijo naprej. Po sprejemu se je vršila telovadba članov in članic, ki je lepo izpadla v povsodnega odseka in v zadovoljnost občinstva.

IZ KRSKE DOLINE.

Blagoslov centralizma čutimo po vsej Sloveniji, posebno pa še v naši dolini, kjer je prasičereja iz izreka mladih pujskov glavni dohodek tukajšnjega kmeta. Zakaj po naši dolini so po večini le maji kmetji in kočariji, ki jim je odprodaja mladih pujskov glavni in skoro edini dohodek poleg vina, kdor ga ima. Sedaj je ta dohodek od prasičereje poponomoma uničen vsled nezroslje carine in ker se sploh ne smejo mladi pujski pod 70 kg izvažati. Kdor pomisli, da prodajamo prasičke 8—10 tednov stare po 100 do 125 Din za komad, ta lahko izračuna, koliko imamo dobička. Niti delo se ne izplača, ko bi samo vodo nosili. Kje pa je krma! — Vina smo letos pridelali bolj malo, toda kljub deževju je dobra kapljica, ker smo pozno trgali. Cera se giblje od 24—30 K za liter. Kupci se oglašajo, kdor ga rabi, se naj počuri, ker na poletje ga bo zmanjkalo. — Zadržja povodni je napravila tudi po naši dolini precej škodce, posebno po njivah. — Zadržja državnozbornske volitve so po naši dolini izpadle slabo proti drugim okrajem v Sloveniji, to pa največ vsled nezadostne politične izobrazbe. Ali je še kdo v Sloveniji, ki ne vidi, kam pelje sečanje naše gospodarstvo centralizem? Ali je še kakšen političen svetec, ki še ni izpregledal? Skoro v vsaki občini razglasa obč. služba: tu se vrši prodaja ene svine, tam je prodaja krave, zopet drugje kaj družega in to po večini ružečen vsled zastojnih davkov, kajti kmetje ne morejo več plačevati — in posledice? Dobre kmetije bodo prišle na boben, ra mesto trdnih kmečkih posestnikov bo nastala troja brezposelnih remaničev. — In kdo je kriv? Znano je že vsakemu, ampak najbolj žalostno je ra to, da se dobiijo ljudje, ki vadi to vedo in vidjo, pa še zaračunajo svoje uboge stanovske tovariše z besedo, posebno pa še z naročanjem berokratskega liberalnega časopisa. Ne nekateri dobri kričarji kmetje, obrtniki in de'avnici, pa kljub temu naši vrnajmo laži kot resnico. Zato pa kmetje, obrtniki in delavci po naši Krški dolini, zdramite se, zavedajte se, da je edino S. L. S. tista, ki skrbi za Slovenijo, ne pa politični demagogi vseh drugih strank, ki ras le varajo ob času volitev z leviimi frazami in praznimi obljubami. Po porečje kdo: kaj so pa že dosešli vsi poslanci. Ne veliko, ker so v manjšini, ali ako ne bi nič družega, je to dosti, ker niso zatajili svojega predanosti in da vztrajajo za avtonomijo Slovenije, dočim so vse druge sloverske stranke to zatajile. In kljub temu, da z vso silo delajo za centralizem in rodočarjo vladu, se Sloveniji vedno slabše godi. Draj čitatelji Domoljuba po naši lepi, a sedaj obubožani Krški dolini, stopite sedej ob novem letu do vašega rošeda, ki je morda vaš političen nasprotnik, razaj naroči naš list Domoljub, zakaj ako ni v doma naš nasprotnik, se bo sprebrnil, ker le v resnični izobrazbi je moč in naša bodočnost.

VODICE.

(Občni zbor sadjarskega društva.)

Podružnica »Sadjarskega in vrtnarskega društva« v Vodichah ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 20. decembra ob 3 popoldne v društveni dvorani. Občnega zbora se udeležijo tudi glavni tajnik »Sadjarskega in vrtnarskega društva iz Ljubljane gosp. nadzornik And. Skuli, ki bo imel tudi pri tej priliki zanimivo predavanje iz sadjarstva in vrtnarstva, po predavanju sledi poročilo tajnika o podružničnem delovanju v preteklem letu in nato volitev novega odbora. — Člani, zavedajte se, da smo organizirani sadjarji, in da nam je skrb za uspešno delovanje podružnice globoko vtisnjena v srce. Zato se udeležimo občnega zbora vsi brez izjeme. Toplo in prisrčno pa ste vabljeni k občnemu zboru in predavanju tudi vsi ostali »sadjari, čerrav riste člani naše podružnice. Ob tej priliki se bo sklepalo tudi glede zidave sušilnice. Tajnik.

SENTJUR POD KUMOM.

Tudi našo šolsko mladino je letos obiskal sv. Miklavž s obilnim spremstvom. Upraviteljstvo se vsem darovalcem in pa fantom-nabiralcem darov prav iskreno zahvaljuje. — Društvo »Pripravniki doma« v Ljubljani pa se je ob tej priliki spomnilo naše šolske knjižnice s dragocennim darom vezanih knjig. Vsem: Bog plačaj! — Šolski upravitelj Drag. Rostohar-Klemenov.

SV. LENART NAD SKOFJO LOKO.

Zdaj, ko bi imeli otroci najbolj čas hoditi v šolo, je zapustil našo šolo g. učitelj R. Smolik. Odšel je v Brusnice. Naslednika še ni in kdo ve, kje se hodi. Otrci se veseli, ker imajo spet počitnice. Kakšno bo pa njihovo znanje, to je pa druga reč? A kaj se naš slavní centralizem za to briga! Mi smo pa prepričani, da nam bodo spet poslali kakšno tako učno moč, ki bo z vsemi štirimi silila proč. Hudomušneži nas pa zlobno vprašujejo, kdaj bo naša šola dobila napis: »Kaznilnica za Slomškarje«?

ST. JERNEJ.

(Sv. misijon.)

Prelepe dneve smo imeli Sentjernejski začetkom adventa. Od 29. novembra pa do 8. decembra smo obhajali sv. misijon. Vodili so ga č. gg. lazaristi ljubljanski. Ker je župnija tako velika, cerkev pa za toliko množico pretesna, je prav modro odredil g. voditelj Alojzij Pahor, da je imel vsak stan posebej poduk. Zne in dekleta, potem pa moške in mladeniči. Globoko zamišljeni in prepričevalni govori so sečili vsem v srce. Milost božja je tu očividno delovala. Ko bi videl to vneto naših vrlih mož in mladeničev! Kljub takemu mrazu in po zkim potom so se redno vdeleževali misijskih govorov in po cele ure vztrajali pri snovednicah. Obhajanih je bilo v teh dneh 12.000. Vpeljali smo tudi — apostolstvo mož. Bog nam podeli še dar stanovitnosti. Božji blagoslov ne izostane. — Novostanovljena elektrarna prav dobro služi svojemu namenu. Ni nam odpovedala luči ne ob veliki povodnji — kakor se je od drugod poročalo — ne ob tem groznem mrazu. Kako krasna je razsvetljava v župni cerkvi! Vsa naprava je izpeljana od cerkvenega mlina in napravljena najmoderneje na turbino. Tudi mlin je od tal ves prenovljen in ravncar se izgotavlja zadnja dela. Kako pravi bi nam sedaj prišel, ko so drugi mlini — zamrznjeni!

DEV. MAR. POLJE.

Zveza slovenskih vojakov podružnica Dev. Mar. v Polju vabi vse bivše vojake iz svetovne vojne, da pristopijo k nji kot člani. Zveza slovenskih vojakov ni nikakoli politična organizacija, stoji strogo nad strankami, in ima le dobrodušni namen podpirati domače invalide, vojne vdove in sirote, oživiti tovarštva bivših bojevnikov. Glavni namen pa, da postavi spomenik okrog 90 padlim borcem iz domače občine. Pripravljali odbor Zveze slov. vojakov je, zavečajoč se teh važnih nalog in namenov, sklical k ustanovitvi zastopnike vseh strank, z namenom, da so vse stranke v odboru zastopane. Žal, da je pri nas politično strankarsko ozračje še napeto, ter se zastopniki nekaterih strank niso odzvali vabilu pripravljalnega odbora. — Z. S. V. apelira ponovno na vse farane brez razlike, da pristopijo kot člani k Z. S. V., katere pooblaščenici vpisujejo po vseh člani, pobirajo članarino letno 10 Din, ter dajejo razne informacije in pobirajo tudi prostovoljne prispevke za spomenik. Po novem letu pa se skliče izredni občni zbor, ter se bo odbor po želji vseh članov izvolil. — Pozivajo se vsi, da na to dobrodelno akcijo ne gledajo s strankarskega stališča. Pokažimo bivši bojevniki, da smo kakor v strelskih jarkih tudi pri tej organizaciji edini pomagati tem, ki so vsled vojne trpeli. — Zveza slovenskih vojakov podružnica Dev. Mar. v Polju.

Največja izbira

nakovrstnega sukna in hlačevine za moške obleke
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

Letošnja krma.

V splošnem se letos naši kmetovalci hvalijo, da so spravili obilo krme tako na travnikih kakor na njivah. Večina njih pa tudi že ve, da pridobljena krma ni prvovrstna, kar se že sedaj pozna posebno glede mlečnosti krav. Še bolj bo pa to prišlo do izraza v poznejših mesecih zime, ko bodo pri živini kot posledica slabe krme nastopale razne bolezni, kakor ošibljenje nog, ohromelost, posebno mlajše živine, lizanje zidu in drugih predmetov, glodanje lesa in naposled kostolomnica. Večina teh bolezni izvira iz neprimerne hrane.

Letošnje deževno vreme je dalo mnogo krme. Trava in druge krmne rastline so dobile obilo vlage, bujno so rastle, ker so lahko vsrkale s pomočjo korenin mnogo hranilnega soka iz zemlje. Ta sok pa je bil redek in je vseboval premalo hranil, posebno rudninskih snovi, med temi predvsem fosforovokislega apna. Iz tega razloga tudi letošnja krma nima v sebi hranil v tistem razmerju, kakor jih naša živina potrebuje za svoje prehranjevanje. Posledica tega je, da žival vzlic obilni suhi klaji, ki ji jo pokladamo, »strada«, oziroma je lačna nekaterih hranil.

Manjkajoča hranila mora živinorejec nadomestiti s tehničnimi krmili in krmilnimi dodatki (nikakor pa ne s kakimi redilnimi praški). Živini moramo torej pokladati najprej beljakovine, potem fosforovokislega apna in za boljše prebavo kuhinjske soli (živinska sol se težko dobi).

Beljakovine dodajamo živini predvsem z oljnatimi tropinami (lanene, kokosove, ogrščične), z žitno krmilno moko, z otrobmi in praščem posebno z ribjo moko. Pri tem treba poudariti, da ne smemo nikdar živini takoj začetki pokladati celotno množino navedenih močnih krmil, ker bi ji znalo to škodovati ali bi se jim vsaj težje privadila. Tečna krmila, posebno oljnatne tropine in ribjo moko pričnemo dodajati najprej v

IZ ST. VIDA NAD LJUBLJANO.

Kmetijsko društvo v St. Vidu nad Ljubljano priredi 21. in 23. decembra kmetijski poučni tečaj, na katerem bodo predavali priznani strokovnjaki o govečereji, svinjereji, mlekarstvu, sadjarstvu, gnojenju ter o travništvu. Tečaj se boče vršil v Ljudskem domu vsak dan od 8. do 12. ure ter popoldne od 2. do 4. ure. Da se onogodi tudi oddaljenjšim obisk tečaja, je odbor kmetijskega društva sklenil na društvene stroške prirediti zanje kosilo v gostilni Cieman. Ker so žali za kmetško prebivalstvo vedno bolj resni ter pouk za konkurenčni boj tako zelo potreben, se vsi kmetijski fantje in mošje ter tudi gospodinjke vabijo, da se tega tečaja udeležijo. Zaradi reda naj se javijo pri društvenem predsedniku Francetu Erjavcu, ki bo prihodnje nedelje sprejemal prijave po prvi sv. maši v Ljudskem domu.

LITJA.

(Gospodinjstva razstava.)

Gospodarji in gospodinjke! Gospodinjstva šola vas vabi na razstavo, katero priredi ob priliki zaključitve šole v nedeljo, dne 20. t. m. Razstava bo otvorna ob pol osmih (po prvi sv. maši) in bo zaključena ob štirih popoldne. Vabljeni ste tudi vsi drugi, kateri se zanimajo za kuharsko umetnost.

majhnih množinah, ki jih polagoma stopnjujemo do dopustne višine. Lanenih tropin pokladamo odraslemu govedu v začetku po ¼ kg na dan in glavo in zvišamo to množino največ do 1 kg; mladi živini seveda primeroma manj, približno za polovico. Ravno tako ravnamo z drugimi vrstami oljnatih tropin. Krmilne žitne moke in otrobov damo lahko več.

Ribja moka je najboljša in najizdatnejša beljakovina za prašice. Dokazano je namreč, da se pri njeni pravilni uporabi celo za tri mesece da skrajšati doba pitja prašičev. Toda ne samo velikim živalim se nudi ribja moka, ampak tudi že malim pujskom, ko so 8 do 10 tednov stari, jo pokladamo in preprečimo predvsem obolenje nog in druge bolezni v njih mladosti, obenem pospešimo razvoj njih telesa. Ribja moka se preprosto pomeša med pripravljeno prašičjo krmo. Pujski jo dobijo začetkom 30 gramov na dan in na glavo, pozneje se ta množina stopnjuje do 60 gramov, večji prašiči jo dobijo do 100 gramov, odrasli pa kvečjemu do 150 gramov. Ribja moka ima v sebi najmanj 50% beljakovin, torej petkrat toliko kakor otrobi. Za prašiče je zato tako važna, ker ima v sebi dovolj živalske beljakovine, ki je praščem neobhodno potrebna.

Klajno apno vsebuje fosforovokislo apno, ki ga v krmi največkrat primanjkuje. Apno v živalskem telesu ne vpliva le kot hranivo za napravo kosti, ampak se kaže njega vpliv tudi v tem, da omejuje neprijetni učinek razkrajajočih se kislin, dalje, da pospešuje prebavljanje in presnavljanje in s tem izkoriščanje pokladane krme. Posledica zadostne množine apna v krmi je okrepitev živalskega telesa, zdravja in odpornosti proti raznim boleznim. Pomanjkanje apna v letošnji krmi se bo marsikje pokazalo v neprijetnih posledicah in boleznih, ki smo jih začetkom navedli. Da se že sedaj obvarujemo pred njimi, pokladajmo med ostalo krmo na dan in glavo mladi živini eno tretjino žlice, odrasli pa do ene žlice klajnega apna. Zelo važno je klajno apno za mlade prašičke, pa tudi za breje svinje, ker stori potem krepkejšo pujske.

Živinska sol je dobro znana vsakemu našemu živinorejcu, žal da jo sedaj v naši državi ni mogoče dobiti; oziroma dobi se kamnita živinska sol, ki je pa ravnotako draga kakor navadna kuhinjska sol. Zato smo pač primorani rabiti ju tudi za živino. Sicer pa četudi je ta draga, se vendar še vedno izplača tudi pri živini. Sol namreč pospešuje tek in prebavo ter zboljša posebno slabo krmo. Na vsako glavo se da po eno žlico soli, ki se jo primeša med ostalo krmo. Mladi živini temu primeroma manj.

Morda se bo komu zdelo, da so danes navedena krmila in krmilni dodatki dragi. Če pa pomislimo, da si z njimi ohranimo zdravje živine, izkoristimo dobro tudi slabejšo krmo, pospešimo razvoj živine in nadaljevanje glet v naslednjem stolpcu pod črto.

povečamo posebno mlečnost krav, potem nam ne sme biti žal stroškov za nje. V najkrajšem času se nam bodo bogato poplačali.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

g Vrednost denarja 15. t. m. Curiška borza ceni naš dinar še vedno okrog 9.20 centimov. Tupa'am se sicer ta cena menja ter pade na 9.17 centimov, potem se pa zopet dvigne na 9.22 centimov. Vendar služi vedno kot podlaga 9.20 centimov. Na podlagi tega teta'a se gibljejo tudi tuje valute, ki se kupujejo ali prodajajo na domačih borzah. Tudi te so bile večinoma stalne, le francoski frank zaznamuje v zadnji dobi precejšen padec. — Plačeval se je inozemski denar povprečno takole: 1 angleški funt šterling Din 274, 1 ameriški dolar 56.50, 1 nemška marka 13.44, 1 švicarski frank 10.89, 1 avstrijski šiling 7.04, 1 francoski frank 2.13, 1 italijanska lira 2.27, 1 češka krona 1.67, 1 grška dragma 0.74, 1 bolgarski lev 0.42, 1 rumunski lej 0.28, 10.000 mažarskih kron 7.95 Din.

CENE.

g Ljubljanska blagovna borza. Blago, ki se prodaja in kupuje na borzi, se označuje s cenami ki veljajo pri vagonških množinah za 100 kg. Pri vsakem blagu je tudi označeno, ali veljajo cene za blago postavljeno v Ljubljano ali naloženo na vagon tam, kjer se naklada. — Pšenica, 76 kg težka, postavljena v Novi Sad, 235 Din; ista pšenica, postavljena v Postojno, 350 Din; pšenica bačka, na bački postaji, 300 Din; pšenica slavonska, 77—78 kg težka, postavljena v Ljubljano, 320 Din. Koruza nova, naravno sušena, na nakladalni postaji, 133 Din; koruza v peči sušena, na slovenski postaji, 180 Din; ajda domača, na slovenski postaji, 250 Din; proso domače, na slovenski postaji, 210 Din. Otrobi drobni, na bosanski postaji, 110 Din, postavljeni v Postojno, 175 Din. Krompir beli, na slovenski postaji, 80 Din; čebula v vrečah na bosanski postaji, 105 Din. Seno sladko, stisnjeno, na postaji v Sloveniji, 75 Din.

g Tržišče z lesom. Na ljubljanski blagovni borzi se razumejo cene za les pri vagonških dobavah in sicer za 1 kubičen meter, kjer ni to drugače označeno. Pripomniti je, da se lesna kupčija še vedno ne more poživiti, vsled česar grozi naši lesni industriji huda kriza, ki bo istočasno zadela tudi naše kmetijstvo. — Trami monte, postavljeni na mejo, 300 Din; bordonali suhi, na nakladalni postaji, 340 Din; remeljni monte, postavljeni na mejo, 350 Din; smrekove in jelove deske, paralelne, 13 mm, na nakladalni postaji, 540 Din; enake deske, 20 mm, 500 Din; bukovi hlodi prvovrstni, postavljeni na mejo, 390 Din; hrastova drva na nakladalni postaji, za 100 kg 17.50; bukovo ogle, la vilano, postavljeno na mejo, za 100 kg 94 Din, na nakladalni postaji 80 Din.

g Naraščanje cen. Belgrajski »Privredni pregled« je objavil indeks cen (povprečno s'anje cen vseh življenjskih potrebščin) za november t. l., iz katerega je razvidno,

da so se v tem mesecu cene zvišale za 22 točk. V posameznih skupinah življenjskih potrebščin so se v novembru nasproli okoli (številke v oklepajih) izvršile sledeče spremembe: 1. poljski pridelki 1785 (1340); 2. živina in živalski proizvodi 1785 (1843); 3. sadje in sadni izdelki 1422 (1253); 4. gradbeni material 1774 (1745); 5. kolonijalno blago 1355 (1378); 6. industrijski proizvodi 1868 (1892) celotni indeks 1597 (1572). — Od posameznih skupin se je dvignila skupina poljskih pridelkov za 45 točk; v tej skupini so se podražile žito, zlasti pa krompir in krma. Skupina živine in živalskih izdelkov pa je nasprotno padla za 61 točk; znižale so se cene prašičem, masti, dočim so cene jaje nekoliko porasle. Sade in sadni izdelki so poskočili za 172 točk; podražile so se suhe češplje, vino in žganje. Gradbeni material je v ceni nekoliko poskočil. Kolonijalno blago je padlo pri kavi, rižu, olju, medtem ko je sladkor nekoliko porasel. Industrijski proizvodi so padli za 24 točk. Padle so cene bombažnemu blagu. — Izvoz je bil še dalje slab, vendar boljši kot v oktobru. Uvoz slab. Trgovinski posli so bili slabi, ker je kmečko prebivalstvo malo prodajalo, pa tudi malo kupovalo.

ZIVINA.

g Cene živini v Ljubljani 12. t. m. Za kilogram žive teže se je plačevalo: voli prvovrstni 9.25—9.50 Din, voli rejeni 8.25 do 8.50 Din, slabo rejeni voli 7—7.50 Din, krave debele 7—7.50 Din, krave rejene 6.50—6.75 Din, krave klobasarice 3.75 do

4 Din, telice debele teže 8—8.50 Din, telice rejene 7—7.25 Din, teleta težja debela 10—10.25 Din, teleta rejena 8.75—9.25 Din, tele'a zaklana po kakovosti 13—14 Din, prašiči špeharji domači 13.50—14.75 Din, prašiči peršuarji 10.75—11.25 Din, zaklani prašiči domači po kakovosti 15.50—16.80, banaški špeharji prvovrstni težji 16.75 do 17.50, lažji 16.50—16.75 Din. — Cene goveje živine, telet in prašičev se drže na svoji višini in to vsled povpraševanja za tožične praznike. Vsako leto je bilo v tem času opaziti nazadovanje cen, kar se pa letos vsled ugodnega vremena ni zgodilo. Pričakovati pa je, da bodo cene vsled spreminjenega vremena in tudi prenapolnjenega trga popustile. Za bodoče imamo torej pričakovati znižanje cen.

g Živinski sejem v Mariboru 7. t. m. Prignanih je bilo: 3 konji, 5 bikov, 68 volov, 159 krav, 5 telet, skupaj 237 komadov. Povprečne cene za kilogram žive teže so bile: debeli voli 8—8.50 Din, poldebili voli 6.75—7.50 Din, vprežni voli 6—6.50 Din, biki za klanje 6.50 Din, klavne krave debele 7—7.50 Din, plemenske krave 6—6.50, krave za klobase 3.50—4.50 Din, mlada živina 6.75—7 Din, teleta 11 Din. Prodanih je bilo 138 komadov, od teh 41 za izvoz v Avstrijo. Mesne cene so bile: govedina 10 do 19 Din, teletina 12.50—20 Din, svinjina sveža 12.50—30 Din za kilogram.

RAZNO.

g 75 letnica »Wiener Landwirtschaftliche Zeitung«. Dne 5. decembra t. l. je »Dunaški kmetijski list« praznoval 75 let-

To je veselje, taka pena!

Kdor uporablja „GAZELA“-milo, ima prijetno delo in je hitro gotov. Iaz ne perem nikdar z drugim kakor z „GAZELA“-milom.

**GAZELA
MILO**

GOSPODINJA

Socialna vzgoja.

Čut za čast je ena največjih moralnih dobrin, ki jo vsak dober in čednostni človek visoko ceni in varuje. Ta čut, namreč priznanje osebnosti časti od strani drugih, ni le samo dovoljen, nego naravnost potreben. V resnici pa je tudi močan nagib za pravost in za vsa velika dela. Človek, ki ima resničen in visoko razvit čut za čast, spoštuje samega sebe in se ima za tako visokega in vzvišenega, da kaknega podlega dejanja, kake nepoštenosti niti storiti ne more. Kakršen je sam, misli potem tudi o drugih; poštenost in plemenitost pričakuje od vsakega. Ker tako visoko misli o drugih, mu morebitne malenkostne napake na bližnjem ne morejo omajati njegovega zaupanja, dočim malenkostni človek v takih, komaj vidnih napakah že sluti dokaze za svoje nezaupanje.

Plemenito mišljenje in hotenje je značilna poteza za človeka, ki ima dobro razvit čut za čast. Ako čuti in opazi, da mu kdo ne zaupa, ga tako nezaupanje zelo užali.

Neredni nagon, iskanje lastne časti se izprevrže v ničurnost in častihlepje. Častihlepen človek hoče vso čast zase, pri vseh prireditvah hoče biti glavna oseba, vsi in povsod ga morajo le hvaliti in občudovati. Na zunaj nastopa včasih ponošno, včasih pa skriva svojo domišljavost pod krinko napačne skromnosti.

Pri malem otroku še ne moremo govoriti o časti in čutu zanjo. Noče, da bi ga kdo zasmehoval in se sramuje. Čut za čast naj mati v njem goji s tem, da neguje njegovo sramežljivost. Sram ga mora biti, če je umazan; sramovati se mora, če stori kaj takega, kar je grdo, sramovati se mora vsake samopašnosti in vsakega dejanja, ki ga ne narekuje ljubezen. Na ta način se z rastočim razumevanjem izoblikuje pravi čut za čast, ki ga je potem treba negovati, drugače otrok ne pride do samozvesti in živi le v nekaki plahosti in negotovosti. Vendar naj mati otrokovih prirojenih lastnosti nikoli ne hvali in občuduje. Tudi za vršitev svojih malih dolžnosti otrok še ne zasluži pohvale. Le tam, kjer se je prav posebno potrudil in iz lastne volje storil več, kakor je bilo treba, tam naj ga mati pohvali. In ta pohvala mu je več vredna, kakor še tako plačilo.

nico svojega obstoja. Ta list je ustanovila Kmetijska družba na Dunaju, ki deluje že od 1807. l. in je še dandanes njeno glasilo. V prejšnji Avstriji je bil obenem glavno glasilo kmetijskih krogov in je z vneto in uspeno zastopal koristi kmetijstva. Pa tudi še dandanes predstavlja glavni avstrijski kmetijski list. Ob tej priliki je izšla tudi posebna slavnostna številka, v kateri je v kraških potezah orisan razvoj lista in njegova vpliv na izboljšanje kmetijske produkcije v Avstriji v zadnjih 75 letih.

Kuhinja.

GOSPODINJA KUCHARICA.

Zelo važno opravilo v kuhinji je snajenje kuhinjske posode kakor krožnikov, skodelic, skled in skledic ali z eno besedo: belo pomivanje. Za to pomivanje je treba vroče vode, ki se mora dovolj zgodaj pripraviti, da je, ko se rabi, na mestu. Za pomivanje se rabijo tri posode, ki so lahko banjice, škafi ali pa velike skledice. Ena posoda služi za prvo pomivanje, druga za splakovanje, tretja za polaganje umite posode. Pri pomivanju se ne sme štediti z vodo. Le v obilni vroči vodi se posoda lepo sveti. Pred pomivanjem se spravijo vsi ostanki, ki se porabijo za živino, kokoši, psa ali zajce, če so pri hiši. Drobne kosti se sežgo. Debele se pa navadno spravljajo, da se potem prodajo. Osušeno belo pomivanje zbrišemo še s čedno krpo in spravimo na določen prostor. Za pomivanje se poslužujemo bele krpe, s katero drgnemo umazano posodo. Za belo posodo pridejo lonci, kozice in ponvice. Ker ta posoda od plamena zunaj počrni, jo je treba zdrgniti z drobnim peskom ali pepelom. Lepo omita se spravi na štedilnik na drva, da se odteče in osuši. Potem se zbrise in spravi na določeno mesto.

Leseno kuhinjsko orodje kakor deske za testo, sekalnice, žlice in kuhinjske zribaj z drobnim peskom in gorko vodo, nato jih zmij z vročo vodo in splakni z mrzlo. Na gorkem na štedilniku se lesena posoda zveiriži in potemni, zato jo suši vedno na zraku. Pomivati z milom leseno robo ni priporočljivo, ker les vsrkava milo in se jedi kaj rade navzamejo milovega okusa in duha. Tuži snajenje s sodo ni na mestu; soda potemni les, pri deskah za meso in slanino se spoji kemičnim potom s tolščo in tvori milo.

Zelo grda navada je puščati žlice in kuhinjske med kuho v jedi. Žlica se navzame tolšče in drugih snovi in se ne da več lepo osnažiti. Jed, v kateri se kuha žlica, spremeni kolikortoliko okus, zato naj se ta navada pri kuhanju popolnoma opusti. Madeži od zelenjave, ki se z ribanjem s peskom ne odpravijo, odpravi z žveplom. Madež zmoči in drži nad posodo, v kateri si zažgala košček žvepla. Moč žvepla madež odstrani. Seveda moraš potem še tisto orodje zribati in dobro splakniti in posušiti.

Pločevine (plehe), ki služijo za pečenje drobnega peciva in drugih stvari, ni dobro pogosto umivati z vodo, ker prav rade zarjavijo. Če pa jih pomiješ, jih dobro obriši in suhe namaži z mastjo. Še boljše pa je, da jih snažiš na sledeči način: Razgrete odrgni s soljo in jih potem prav dobro in temeljito zbriši s papirjem. Spravljene morajo biti na suhem prostoru. Kozice iz kositra in modele najlepše osnažiš z zvrtkom preslice in vročo vodo. Da se prav lepo svetijo, jih razdrgni s stolčeno kreda ali opeko in trdo obriši z volneno krpo.

KAJ BOMO O BOŽIČNIH PRAZNIKI?

Božični prazniki se bližajo in vsaka gospodinja ima vse po'no skrbi, kako bi pripravila svojim domačim za sv. večer kak boljši priznatek. To je danes zelo, težko, ker vlada velika dražinja in primanjkuje zlasti jajčk. Zato podajam par navodil, kako se z malimi stroški napravi prav dobra in okusna potica, kakor tudi dobri medeni keksi, h katerim se prileže tudi dober domač lipov čaj.

Orehova potica s figami.

Nalij v lonček 4 žlice mlačnega mleka, prideni žličico sladkorja in 2 dkg drožja; vse zmešaj z žlico in postavi za nekaj minut v stran, da vzide. Potem vlij v skledo $\frac{3}{4}$ l vročega mleka, žličico soli, 7 dkg masla ali masti, par žlic sladkorja $1\frac{1}{4}$ moke, ko si dobro premešala, prideni vzhajani kvas in na kvas eno jajce. Vse skupaj dobro zmešaj in četrto ure dobro stepaj. Stepeno testo po vrhu potresi z moko, ga pokrij s snažnim prtom in postavi na gorko, da vzhaja. Ko testo vzide, ga stresi na z moko potreseno desko, potresi z moko, razvaljaj na mezinček debelo in pomaži s sledečo nadevo: Najprej zmelji ali zreži $\frac{1}{2}$ litra izbranih orehovitih jederc, jih popari z $\frac{1}{4}$ litrom zavrelega mleka, prideni eno pest bolj suhih krušnih drobtin, drobno zrezane lupine pol limone, ščep cimeta, ščep stolčene nageljnovke žbice, 3 žlice sladkorja in 5—6 dkg masti; nato vse dobro zmešaj in ko se nekoliko ohladi, namaži enakomerno testo ter ga potresi z 10 drobno zrezanimi figami, ki jih zmešaj z žlico krušnih drobtin, da se laglje potrese. Potem testo na robu obreži in ga zvij precej na testo. Tako pripravljeno potico položi v kozo, namazano z mastjo, ter jo potlači z roko ter na večih mestih prebodi z nožem, da ne bo luknjasto. Postavi jo na gorko, da vzide. Ko je vzšla, ja pomaži po vrhu z mlekom ali smetano in jo končno speci v precej vroči pečici. (Iz tega testa in nadeva se napravi ena zelo velika potica ali dve manjši).

Medeni keksi.

Mešaj par minut 5 dkg surovega masla ali masti, eno jajce, 10 dkg sladkorja, 2 žlici medu, pol žličke cimeta in nageljnovke žbice, pol drobno zrezane limonine lupine in 1 dkg natrona (sode bikarbne), ki se dobi v vsaki lekarni. Prideni $\frac{1}{4}$ litra mrzlega mleka in $\frac{1}{4}$ kg moke, dobro zmešaj, stresi ra desko in pogneti še z $\frac{1}{4}$ kg mok; ko si dobro ugneta, razvaljaj za pol prsta debelo in izreži v različne oblike. Pokladaj jih na pomazan in z moko potresen pleh in peci v srednje vroči pečici. Ako rabiš kekse za drevesček, izreži še z manjšim obodcem luknjico.

Lipov čaj z bezgovimi jagodami.

Nalij v lonec 1 liter vode in prideni toliko posušenega lipovega cvetja, kolikor ga moreš prijeti s tremi prsti, eno polno žlico posušenih bezgovih jagod ter pusti, da vre 5—10 minut. Nato ga odcedi, prideni par posuškov sladkorja in pol limoninega soka. Ta čaj postavi zelo vroč na mizo (za 4 osebe).

Varčna gospodinja pere samo z milom
»Gazela«

Vigrednicam.

Na mnoga vprašanja, če morejo postati tudi mlade žene naročnice »Vigred«, sporočamo, da lahko. Že doslej je prinašala članke iz gospodinjstva, kuhinje in praktičnega gospodinjkega dela. V tem oziru bo delala še nadalje tudi za tovrstno izobrazbo našega ženstva. Zlasti žene, ki so izšle iz naših dekliških organizacij, kaj težko pogrešajo svojega lista in si ga naročajo tudi za naprej. Saj je izobrazba našega ženstva po enotnem načrtu — kakor je rekel Krek — nujna potreba za izboljšanje družinskega in sploh družabnega življenja. Za to izobrazbo pa »Vigred« baš dela, saj jo je rodila potreba tega dela. Zato rada in z veseljem odpira svoje predale za čitanje in sodelovanje vsemu ženstvu, ki hoče črpati svojo izobrazbo iz naših katoliških virov.

»Vigred« se naroča: Ljubljana, Ljudski dom. — Stane za vse leto 25 Din, pri 15 izvodih na skupen naslov le 20 Din, na 10 izvodov eden brezplačen.

Praktični migljaji.

Snaženje oken pozimi ob hudem mrazu je z vodo skoraj nemogoče, ker se na mokrih šipah naredi takoj ledena skorjica. Ker pa je vendar treba šipe tudi pozimi osnažiti, naredimo to takole: Najprej zbršimo s šipe prah s suho cunjjo, potem pa zdrgnemo šipo z volneno cunjjo, ki jo pavaljamo v prah stolčnega plavila. Vsaka šipa, celo stara in zatemnela se na ta način lepo osnaži.

Podpletanje tankih kupljenih nogavic nam dela včasih velike težave, ker so petlje zelo tanke in jih je preveč za podpletanje ter bi postala nogavica preširoka. Temo odpomoremo na tale način: Vzame-mo nit (sukanec ali svilo), ki je dvakrat tako dolga, kakor je nogavica široka. Da se nit ne raztrga, jo vzamemo dvojno. S šivanko, v katero smo vdele to nit, pobremo vsako petljo. Ko so vse nabrane, jih uredimo tako, da so enakomerno na niti. Zdaj jih vzamemo le toliko na pletilko (iglo), kolikor zahteva širina nogavice. Ako približno izračunamo, koliko jih rabimo, vemo čisto dobro, koliko jih je treba izpuščati. Luknjice, ki pri tem nastanejo, lahko pustimo kot okrasek, ali pa jih s par bodi okrog in okrog zamašimo.

Goreči petrolej pogasi mleko. Plamen gorečega petroleja zadušiš, ako posuješ nanj precejšnjo množino pepela. Isto stori tudi velika, gosta cunjja ali koc, če ž njo nastali ogenj pokriješ.

Petrolej bolje in svetleje gori, če deniš v svetilko žlico soli. Sol petrolej očiščuje, da gori z jasnejšim plamenom.

Dobro sredstvo proti ozeblini. Pol kilograma hrastove skorje kuhaj v dveh litrih vode toliko časa, da se vkuha na tretjino. Tej zmesi prideni 30—40 g galuna. To sredstvo uporabljaj takoj, ko to začne srbeti.

Proti bolečinam v vratu: Čaša gorke vode, vanjo 2—3 žlice medu in sok polovice limone.

IZOBRAZBI

Radič in katoličanstvo.

Že večkrat smo pojasnili, kako je Radiču katoličanstvo na potu. Ker pa se naši radičevci baš sedaj zelo pobožno delajo in to zato, da bi vjeli čim več ljudi, je prav, da v Radičevo vernost večkrat posvetimo.

V Zagrebu je bila meseca oktobra razstava, kjer so bile na pogled razne stvari iz hrvaške zgodovine. 29. oktobra je to razstavo obiskal tudi kralj Aleksander s kraljico Marijo. Po razstavi je spremljal kralja tudi Radič in s svojo zgovornostjo razlagal razne predmete. Pridejo do kosa stare verige. O tej verigi trdijo, da je bil vanjo vklejen nesrečni Matija Gubec. Gubec je bil voditelj kmetkega upora proti graščakom leta 1573. Po ponesrečen vstaji so graščaki premaganega Gubca kronali na Markovem trgu v Zagrebu z železno razbeljeno krono. Tako je v strašnih mukah umrl kmetški kralj. — Ko je Radič prišel s kraljem do te verige, je razlagal, kaj ta veriga pomeni, potem pa je dodal: »In vse to se je dogodilo v službeni navzočnosti kardinala svete katoliške Cerkve.« Tako poroča sam Radičev list »Doma« in je torej že gotovo res tako govoril.

Let'a 1573. je bil v Zagrebu nadškof Juraj Drašković. Ta ob kronanju Gubca sploh ni bil kardinal. Nobeno zgodovinsko sporočilo ne poroča, da bi bil nadškof pri strašnem kronanju navzoč. Tudi je znano iz zgodovine, da se je nadškof Drašković za preganjanje kmete zavzel pri cesarju. — Iz tega sledi, da je Radič kralju natvezal raenkrat dve neresnici. In zakaj? Poročali smo že, da je Radič nešteto krat udaril proti katoličanstvu. Svobodomiselna žilca, ki jo poznamo pri nas iz liberalnih listov več kot preveč, tudi njega vedno srbi. Zadatí udarec katoličanstvu, to je bil njegov cilj, ko je kralju Aleksandru razlagal na peresničen način kronanje kmetškega kralja. Mislil je, da se s tem kralju, ki je, kakor znano, pravoslavne vere, prav posebno prikuji. Kralj je izobražen mož in se mu mora tako zavičati studiti, toda mi si moramo zapomniti, kako Radič vsako priliko porabi, da more delati proti katoliški Cerkvi.

Pri nas je nekaj ljudi, bivših samostojnežev in nekdanjih republikancev, ki so v Radiča zaverovani in ga zlasti v »Kmetškem listu« vedno hvalijo. Iz zgornjega pa vsako lahko vidi, kam pelje ta list svoje bralce in kam bi prišel, če bi kdo bil tako nesrameten, da bi stopal v Radičeve stopinje.

Rekli smo, da je to opisano v Radičevem listu »Doma«. Na tisoče ljudi bere taka smešna katoliške Cerkve in se obračajo zastrupljeni na takem časišju od Cerkve. Zlosten pojav je, da kmetje okrog Zagreba, kjer je radičevstvo najbolj razširjeno in kjer največ bero njegov list, vedno bolj opuščajo službo božjo. V zagrebški okolici

so župnije, ki štejejo več tisoč duš, pa nide k maši komaj sto ljudi. To je posledica takega časopisja.

Ali hočemo, da tudi pri nas razni samostojneži in drugi liberalci napravijo take razmere?

Priporočamo naslednje knjižice: »Po dvanajstih letih.« Ljudska igra v štirih dejanjih. Po Schrottenbachu priredil Fran Koblar. Ljudski oder 5. zvezek. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1923. Cena 22 Din. Znan strokovnjak na Ljudskih odrih piše med drugim o tej igri: Brez pretiravanja smelo trdim, da je to najboljša ljudska igra, kar jih je v slovenščini tiskanih. Igrali jo bodo povsod, ker ne stavi ne na oder in ne igralce prevelikih zahtev. In to igro bodo igrali povsod radi, ker ima silno bogato dejanje iz vsakdanjega življenja. — *Jalen Janez:* »Srenja«. Drama v štirih dejanjih. V Ljubljani 1924. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena 25 Din. Jalen je dosegel s svojo prvo igro »Doma« povsod, kjer se je uprizorila, lepe uspehe. Ta nova drama je še boljša od prve. Igra zahteva malo od odra, zato bo »Srenja« povsod lahko uprizorljiva, zlasti ker ima samo 8 vlog, 5 moških in 3 ženske. Tudi podeželski odri bodo radi segli po njej.

Fantovski večeri v pismih.

Pogoj srečne zakonske zveze je dalje nerazdružnost zakona. Kar je Bog združil, naj človek ne loči. Tega nas uči nele božja postava, ampak tudi naravni zakon. Zakon je postavljen pred vsem nele zato, da se človeški rod ohrani in množi ampak, da zakonska svoje otroke izreža v strahu božjem in skrbita za njihov častni in večni blagor. Pri tem morata oba: oče in mati sodelovati in sicer ne le nekaj časa, ampak ves čas. Da pa jima bo to mogoče, je samo po sebi umljivo, da mora ostati združena vse življenje. Zakonska mora dati drug drugemu dober zgled s krščanskim življenjem in se podpirati med seboj. Kako pa bilo to mogoče, ako bi se zakon smel razvezati. — Ali pa ni ravno slab tisk in posebej krščanstvu sovražno judovsko časopisje tisto nelivo, ki neprestano ruje in dela za razdruženje zakonske zveze, za razporoko. Ne mine mesec, da bi te vrste časopisja na en ali drugi način ne proslavljalo te usodepolne zahteve onih lahkomišljenčev, ki se pri sklepanju zakonske zveze niso ozirali na voljo božjo.

Nadaljni pogoj srečne skupnosti v družini je zakonska zvestoba. Mož in žena sta nerazdružno zvezana in med njiju se ne sme vrivati nobena druga oseba. Tako zahteva ona čista, srčna ljubezen, ki ju je v zakon privedla. Tako tudi zahteva obljuba, zatrditev, da naravnost prisaga, ki si jo das' drug drugemu celo pred oltarjem. Na to prisego ju spominja tudi prstan, ki si ga pri poroki natakne in ki ju spominja,

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mostni trg 10.

da morala zakonsko zvestobo neoskrnjeno ohraniti do smrti. Je pa nezakonska zvestoba — ki jo Bog varuj vsakega — tudi vir jeze, sovraštva, mržnje, celo umora. — Ali pa ni zopet slabo časopisje kakor dinamit, ki ruši zakonsko zvestobo? Saj te vrste časopisja ne pozna nobene svetlosti zakonske zveze. Najgrše prešeštvo ti opisuje kot odpustljivo človeško slabost, kot ljubeznjiv in zanimiv doživljaj, kot nekaj samoumevnega, vsakdanjega, po vsem znanega, čemur se človek ne more odtegniti. Ni treba posebnih priložnosti, zadosti so navadne življenjske prilike, da tisti, ki take stvari požirajo, kmalu omahnejo in lahkomisljeno pogazijo s tako resnobo dano prisego zakonske zvestobe.

Močan steber družinske sreče so tudi dobro vzgojeni otroci. Dobro vzgojeni otroci so kakor boga'sa setev, ki kmalu prinaša sad in še potem zori, ko je roka očeta ali materina, ki jo je sejala, že zdavnaj slahnela v zemlji. Dobro vzgojeni otroci so srečni sami in srečo in blagoslov prinašajo tudi drugim. Nasprotno pa otroci, ki so z mladega zanemarjeni, razvajeni, upačeni, sejejo strupeno seme hudobije naprej in naprej, prirašajo žalost in gorje ne samo domačim, ampak so nesreča za celo občino, celo deželo, napravijo na svetu veliko hudega, ki ne neha kmalu in njihov spomin ostane proklet, ko nov rod hodi po zemlji. Kako važna je torej dobra vzgoja in vzgoja otrok! — Ali pa bodo mogle hiše, v katerih se nahajajo slabe knjige in časopisi, prav vzgajati svoje otroke? Kako naj tak oče in mati obvaruje a svoje strupa, če pa s'a sama zastrupljena? Kako naj navačala otroke na premagovanje, brez katerega ni dobre vzgoje, če ga pa sama ne pozna a? Kako naj priučita otroke pobožnosti in pokorščini, ki s'a dva najlepša bisera otroške duše, če pa jo sama tepta a? Ne! Vsa vzgoja bo šla za tem, da bo interesanten v življenju. Taki s'ariši se delajo kakor da ljubijo otroke, toda ta ljubezen je čisto živalska, opičja, slepa, ki sicer zaljuba otrokovo telo, na dušo njegovo pa popolnoma pozabi. Ta ljubezen ne verjame, da so v otroku kali strasti; za o mu dovoljuje vse, popušta v vsem. In kar je glavno: nadnaravnih sredstev kot so molitev, sv. zakramenti, poslušane božje besede noče vpoštevati. In kam vodi taka vzgoja? — Naravnost čudež je, če otroci takih s'arišev ostanejo še kakor toliko dobri. — Kaj pa šele, če otrok sam dobi v roko slabo čtivo. In kako bi ga ne dobil prej ali slej, če ga hranita, berača oče in mati, če mu ga celo sama dajeta v dar za božič, za god in podobne prilike. Še to, kar s'a oče in mati s trudom vsejala dobrega v srca otrok skozi 20 let, uniči neredkokdaj slaba knjiga ali časopis že v par tednih, kaj pa šele, če ni bilo v srca nič dobrega vseanega?

Končati moram. Še bi tako rad zapisal to in ono, da izprevidiš dragi fant in vsakdo, ki bere te vrstice, da je slab tisk eden najhujših sovražnikov srečnih družin. Toda že po vsem tem lahko spoznaš, da takemu tisku ne sme biti mesta v naših hišah. Zato ven z njim do zadnje trohice, na njegovo mesto pa dober tisk, o čigar pomenu, kakor upam, ti spregovorim prihodnjič. Dolej te znova pozdravlja tvoj vaški učitelj.

Žena s solncem.

To je enajsta knjiga stolnega govornika g. kanonika dr. Mih. Opeke. V štirinajstih govorih opisuje in slavi govornik tiste čednosti Marijine, ki nebeško Mater najbolj približajo strtemu človeškemu srcu, njegovo žalost najbolj tešijo, njegovo nemotnost najbolj krepe ter človeško dušo najvišje dvigajo. Dr. Opeka se ne spušta v učena in podrobna dokazovanja posameznih resnic, kar poslušalca in bralca samo utrjuje, temveč zna podati vsaki nauk v par najznačilnejših potezah in potem mu je glavna skrb, da si to resnico osvoji ne samo naš razum, temveč v prvi vrsti naše srce in naša volja. Opekovi govor nima namena podajati vernikom bogoslovne učenosti, temveč verske gorkote, njegov cilj ni podrobno znanje katekizma temveč notranji oženj, ki gori in vnema. Pouk je res potreben, a oženj je potrebnejši, to bi moralo veljati ne samo za vse cerkvene govornike, temveč še prav posebno za katehete. Dr. Opeka kaže pravo pot.

Dr. Opekovi govor se gladko in lepo bere, ne samo slišijo. Ko v knjigarni izbiram svoji duši hrano, sezi po tej Opekovi knjižici. Dobiva se v Ničmanovi prodajalni poleg Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani. Cena Din 18, po pošti Din 19.50.

Pripovedne knjige po znižani ceni.

V predzadnji številki »Domoljuba« smo naznanili po znižanih cenah razne zelo važne gospodarske knjige, ki ti preneso blagoslanje, če vpoštevaš njih nasvete v svojem gospodarstvu. Povedali smo, da dobi knjige poštne prosto cni, ki pošlje denar naprej. Za plačilo naj se poslužijo poštne nakaznice. Če se pa poslužijo poštne položnice, ki jo dobi pri vsaki pošti, po kateri pošlje denar brez stroškov, mora pa navesti poleg našega naslova tudi številko poštnega čekovnega računa. Vsled tiskovne pomote pa je bila v zadnji številki »Domoljuba« natisnjena napačna številka. Pravi naš naslov, oziroma prava številka za položnico se glasi: »Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, poštni čekovni račun št. 10.547. Lahko pa tudi piše nam, da mu pošljemo položnico, na kateri je naslov in številka že natisnjena.

Poleg zadnjih imenovanih gospodarskih knjig se dobe po znižani ceni tudi razni pripovedni spisi in sicer:

Josip Jurčič: Spisi. Uredil dr. Ivan Grafenauer. 10 zvezkov po Din 16, trdo vezani po Din 20, elegantno vezani po Din 40. — I. zvezek: Jurij Kozjak - Domen - Dva prijatelja. — II. zvezek: Jurij Kobila - Tihoš - Urban Smukova ženitev - Kloštrski žolnir - Grad Rojine - Gollida. — III. zvezek: Deseti brat - Nemški valpet. — IV. zvezek: Cvet in sad - Hči mestnega sodnika - Kozlovski sodba - Dva brata. — V. zvezek: Sosedov sin - Sin kmetkega cesarja - Med dvema stoloma. — VI. zvezek: Doktor Zober - Tugomer. — VII. zvezek: Lepa Vida - Pipa tobaka - Pravda med bratoma. — VIII. zvezek: Erazem Tatenbach - Bojim se te - Telečja pečenka - Šest parov klobas - Po tobaku smrdiš. — IX. zvezek: Rokovnjači - Ponarejeni bankovci. — X. zvezek: Slovenski svetec in učitelj - Veronika Deseniška

Erjavec Franc. Izbrani spisi. I. zvezek: Povesti: Na Nadaljevanje glej v naslednjem stolpcu pod črto.

OD DANES IN UČERAJ

HRAM ZNANOSTI.

V ameriškem mestu Pittsburghu, se dežu jeklene industrije, imajo sicer visoko šolo, ki je pa že davno premajhna. Šola ima sicer 536 arov prostora za zgradbo novega poslopja, a to je vse premalo, tudi če bi zidali štirinadstropna poslopja. Zato so sklenili, da bodo šli z zgradbo bolj v zrak in bodo zgradili nad 200 metrov visoko stavbo. Poslopje bo četverkotno, stranica bo 78 metrov dolga. Zazidali bodo samo sedmino prostora in bo stavba prosta na vse strani. Na stavbi bo nastavljen stolp s četverkotno podlago, 27 metrov dolgo. Okraskov na stavbi bo malo, saj bo to hram znanosti in učenja. V stolpu bodo upravni in gospodarski prostori, inženerstvo, vzgoja, juristi, lekarnarji, proforski oddelek, knjižnice, čitalnice, zborovalnice, jedilnice. Ko bo enkrat vse dograjeno, bo v tem bramu študiralo lahko 12.000 dijakov. Stroški gradbe so preračunani na 10 milijonov dolarjev. Izbira stolpa pomeni prihranitev stavbnega prostora v izmeri 1.3 do 1.5 milijona dolarjev. Dvigal bo dvanajst, in samo ta dvigala bodo stala na leto 15.000 dolarjev. Isto število dolarjev si bodo pa prihranili s kurjavo, če bi imeli namreč štiri nadstropja iste prostornine.

Z AVTOMOBILOM NA SEVERNI TEČAJ.

V Parizu se je osnovala družba, ki hoče iti na severni tečaj. Vzela bo s seboj ladjo, ki lomi in reže led, aeroplane in pa avtomobile. Avtomobili se bodo dali po potrebi spremeniti v motorne sani. Člani družbe so trdno prepričani, da se jim bo naloga posrečila, in so za bivanje na tečaju določili že kar naprej 14 dni. Tam bodo raziskovali in opazovali in odšli nato v Ameriko, kjer bodo s predavanji in kinopredstavami skušali dobiti potreben denar za kritje stroškov. Uporabljali bodo enkrat aeroplan, enkrat avtomobil, kakor bo pač kazalo. Ekspedicijo bo vodil sloviti norveški kapitan Sverdrup, ki je prebil v tečajnih pokrajinah že celo vrsto let in ima silno bogate skušnje v potovanju po teh krajih.

stričevem domu - Zamorjeni cvet - Hudo brezno - Ni vse zlato, kar se sveti - Huzarji na Polici itd. — Trdo vezano Din 16.
Kellermann, Tine. Roman (N. Velikonja.) Din 24, trdo vez. Din 30, elegantno vez. Din 40.
Meško, Slike. Broš. Din 20, vez. Din 30.
Dr. Vinko Sarabon, Zgodovinske anekdote. Trije zvezki. Broš po Din 12, vezani v eno knjigo Din 45.
Burnett, Mali lord. Roman. Din 20, v platno vez. Din 30.
Levstik Franc, Martin Krpan. S podobami. Slikal H. Smrekar. Trdo vezano Din 20.
Baar, Zadnja pravda. Roman. Din 16, v platno vez. Din 26.
Ivan Cankar, Moje življenje. Din 16, trdo vezano Din 20.
Dostojevskij. Bele noči - Mali junak. Roman. Din 10, trdo vez. Din 16.
Kdor želi naročiti te knjige in pošlje denar naprej, kakor zgoraj povedano, jih dobi poštne prosto. — »Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.«

Razno.

Žepni robec se je pojavil najprvo v Benetkah, v 16. stoletju. Imeli so ga pa samo nekateri, drugi so se vsekovali po stari navadi s prstmi. Šele s finejšimi običaji je postal žepni robec to, kar je danes.

Svince Svince na trupla izredno dobro vpliva in nič ne razpadejo. V glavni cerkvi v Bremenu na Nemškem so kleti iz svinca. Nekateri mrličji v teh kletih so že 400 let stari, pa so tako dobro ohranjeni in tako lahki, da jih lahko vzameš iz rakve, jih postaviš po koncu in jih poljubno nosiš sem in tja.

Sol v morju. Če bi vsa morja popolnoma izhlapela, bi ostalo toliko soli na dnu, da bi lahko z njo pokrili vso zemeljsko površino 60 metrov na debelo. Zemlja pa meri 510 milijonov kvadratnih kilometrov, za 51.000 kranjskih dežel.

Pasijske igre so igrali v Bozenu na Tirolskem že v 15. stoletju. Bile so tako dolge, da so potrebovali zanje cel teden.

Čaj s koltrunovo mastjo. V deželi Tibet v Aziji imajo čaj stisnjen v podobi opke, zato, da ga lažje jemljejo s seboj. Je pa sam prah. Ne pripravijo ga pa z rumom in slaščkarjem, temveč s koltrunovo mastjo. Vsak ima svoj okus.

Zaslужki v Ameriki. Najboljše plačani so delavci avtomobilne in aeroplanske industrije, zaslužijo 30 do 40 dolarjev na teden. Seveda je pa življenje v Ameriki povprečno dosti dražje kot pri nas.

Japonska šteje 59 milijonov 736.000 prebivalcev, 3.773.000 več kakor leta 1920.

Mula enodnevna živi na dnu rek dve leti ali tri kot ličinka roparica, na suhem pa samo par ur. Najvišja stavba sveta. V Srednji Nemčiji bodo v kratkem začeli graditi stolp za brezlično brzojavljanje, ki bo 600 metrov visok. Najvišja dosežanja stavba je Eiffelov stolp v Parizu, ki meri 300 metrov. Nemški stolp bo izbrabljat tudi veter in bo dal na leto velikansko moč. Za zgled navajamo, da je Šmarna gora 370 m nad Ljubljano, Sv. Jošt 460 m nad Kranjem, Kum 1000 m nad Trbovljami.

Cvetice zdravimo. Vsaka cvetlica ima srce, s katerim diha. Ker so cvetice žive, jih tudi lahko zdravimo. Nekateri so prav občutljivi za aspirin in podobna sredstva.

Patrick A. Seehan:

Nodlag.

Povest irskega dekleta

»Gospoda moja! Zelo me veseli, da vidim toliko porotnikov iz premožnega, vplivnega sloja Vaše velike grofije, ki so se zbrali pri tej priložnosti, da branijo zakone, kot je brezdvoma njihova sveta dolžnost... Z ozirom na razsodbo dveh velikih preiskav moram omeniti, da sicer ne bo pravomočna, če ji ne pritrdi mala porota, toda če vidim pred seboj toliko izbranih odličnih posestnikov te grofije, sem prepričan, da bodo zadevo najvestneje preiskali... Hočem Vas posebno opozoriti na slučaj Leary, katerega ni zapeljevala revščina in ki je stal razmeroma varen ob strani ter le pošiljal svoje kaznive sle, da izvrše njegova krvava povelja. Če porotniki verjamejo tem dejstvom, tedaj on ne bo vzbudil pri njih posebne naklonjenosti. Verjetno je, da ga bo marsikdo zagovarjal zaradi njegovega poštenega značaja, toda če so ta dejstva, ki pričajo proti njemu, dokazana, kaj pomaga značaj? Kaj pomaga, če je delaven v svojem poklicu, zvest v svojih pogodbah, trezen v svojem življenju, če se mu pa more dokazati, da je vodil hudobno zaroto in polnočne umore? — Je neka strahovlada, ki včasih uklone značaj. Toda jaz si ne morem misliti, da bi gospodovala tudi tukaj — da bi si izkušali plemeniti gospodje, nepristranski uradniki ali neodvisni posestniki na tak poniževalen način pridobiti sramotno, beraško priljubljenost pri ljudstvu.«

»Plemeniti gospodje!« »Nepristranski uradniki!« »Neodvisni posestniki!« Kje so pa bili tovariši obtožencev? Kje drugje, kot nazaj polisnjeni, kakor vedno? Celo zidovi sodniškega poslopja bi se oglašili, ko bi znali govoriti, s svojo prvo besedo: »Nazaj!«

V vsem okrožju ni bilo nikjer videti kakega kmeta ali delavca. Gospoda je napolnjevala prostor za porotnike, poplavljal klop v dvorani in vse dohode zunaj, se stiskala na stopnicah in se razprostirala po ulicah, kjer so v vrstah stražili konjeniki in orožniki, varili pravice in simboli moči. Toda raskave kmetske suknje ni bilo nikjer videti, tudi ne dolgih plaščev z velikimi kapucami, ki bi zakrivali matere ali sestre ali žene teh ljudi, ki so bili že skoro na smrt obsojeni. Strah jih je zadrževal, da niso mogli k svojim dragim. To je bil »drdeči strah«, presajen od Seine k reki Lee. En sam pogled ali kretnja, ki bi pričala, da se z obsojenimi pozna, in tudi nje bi bilo videti za železno mrežo na strašni obtožni klopi. Ta strah je izviral iz blazne groze veleposestnikov, ki jih je prignala semkaj, kakor bi iskali medsebojne pomoči. Strah je bolj usodepoln kot sovraštvo in zato jih je žejalo po krvi. Tu je vse dobro, zakaj tu so konjeniki in orožniki, tu stojimo krepko drug ob drugem. Toda kaj bo, če obdolžence oproste in se bomo mi morali vrniti na svoje samotne gradove, k zaprtim oknom, nabasanim pištolam, tja v črne hribe ali ob samotno reko sredi med gnezda »Belih mož« in razbojnikov? Ne, samo na en način si moremo pomagati — s tem, da si zagotovimo razsodbo, veld katere bo strahu prebledela vsa dežela od Aberloe do morja!

In tako so v usodepolno sredo in četrtek ves dan stopale priče državnega pravdnika druga za drugo k mizi ter enoglasno in odločno pričale o krivdi onih štirih mož za njimi. Kaj bi ne? Ali se ne izplača takoj dobiti sedemstodvajset funtov za eno krivo prisego? Ali ni v neizmerni Ameriki ali pa v divji Avstraliji dosti pustih krajev, kjer se ne bo nikdar izvedelo njihovo ime in kjer jih ne more

¹ Ko velika porota razsodi, da je tožba opravičena, odločuje o njej mala porota, ki obstoji iz dvanajstih porotnikov; njihova razsodba mora biti vedno enoglasna. — Op. prev.

najti vedno zasledujoča, vsevidna boginja maščevanja?

Sodnika sta odločila obtožencem dva zagovornika. Ta dva sta bila zmožna dobro rešiti kak slučaj, če kdo ni držal dane obljube, ali uveljaviti kako oporo, ki je sodišče ni hotelo priznati. Toda ko je bilo treba obravnavati s temi v hudobiji zakrknjenimi in v svojem vražjem poslu izurjenimi faloti, sta bila nemočna kakor otroka. Spreten odvelnik bi ju bil takoj pregledal. Nadzornik Grady je pri zadnjem zasedanju posvaril veliko poroto, naj nikar ne sprejme tožbe samo na podlagi pričevanja ovađuhov. Toda to je posebna komisija in njena posebnost je zaslišati — ne obsoditi nesrečneže. Mc Carthy, prvi zagovornik obtožencev, je bil dober, toda slaboten mož; državni pravdnik ga je strahoval. Obrniti se mu je bilo na porotnike in vladalo je splošno prepričanje, da se nekaj mora storiti. On je seveda moral izvršiti svojo dolžnost in ne več, a to je po splošnem mnenju toliko kot nič. Zakaj ne pripelje prič, ki bi pričale za obtožence? To so mu vrgli v obraz z obtožne klopi in mu jasno povedali, da jih je izdal. Mlajši zagovornik, Pigot, je bil učen mož, dober govornik, toda več ali manj nespreten; zakaj učiti se kreten pred ogledalom v svoji knjižnici, ni najboljša priprava za bojno polje. Nikomur, niti pesniku, ni potrebna tolika »jeza jez, sovraštvo sovraštva kakor odvetniku, ki s svojim govorom odločuje o življenju in smrti.

V četrtek zvečer je bila stvar za vlado končana, za obtožence se pa ni bila niti začela. V petek zjutraj so bile, kakor je državni pravdnik pričakoval, pozvane priče o značaju obtožencev — najslabši način zagovarjanja, ki je sploh mogoč v kaki pravdi. Dr. O'Brien, župnik v Doneraileu, ki je sezidal župno cerkev in odnotni samostan, je pričal o lepem življenju obtožencev in zlasti o častivredni osebi Learyja. Gospod Harold Barry, katoliški veleposestnik in možat značaj, je podal podobno izjavo; Doherty ga je vse križem izpraševal, toda njegova izjava je neomajana in določna: tak mož ne more biti kriv takega zločina. Zdi se, da ste posebno naklonjeni obtožencu, prijatelj! Ali niste morda tudi Vi zarotnik? Kaj, če bi odkrili, da imate Vi kot uradnik njegovega veličanstva še drugo opravilo kot načelnik »Belih mož«? Harold Barry se zaničljivo obrne na peti in pusti Dohertyja, »odličnega gospoda prikupljive zunanosti«, nekoliko zmedenega. Druge priče o značaju in življenju in splošnem slovesu obtožencev pristopajo k mizi, med njimi — bodi jim to povedano v večno slavo — pričajo nekateri veleposestniki in uradniki, ki so zlomili železne oklepe sloja in vere, proti uradnemu umoru. Slednič pride k mizi starec — Learyjev gospodar in oče Mihaela Creagha, čigar življenju je baje veljala zarota. Bil je približno iste starosti kot obtoženec; ko stopa po stopnicah, se njuna pogleda ujameta. Kaj bo? Midva, posestnik in najemnik, sva petdeset let stala z ramo ob rami, sva vestno izvrševala svoje obveznosti (priča temu je dvestopetdeset funtov, ki jih je oni mož tam na zatožni klopi vsako leto plačeval), sva skupaj lovila po gorah, skupaj ribarila v reki, skupaj lomila kruh v pobeljeni koči nad Awbegem. Ali naj se sedaj ločiva? Tradicije njegovega stanu, ljubezen do sina, njegova lastna varnost ga vlečejo na eno stran, čast in poštenje na drugo. »Prisegam,« je zaklical, dvignivši roko, »in rečem, da je obtožba proti tem možem krivična. Noben dokaz me ne bo nikdar prepričal, da je bil Leary kakorkoli deležen napada na življenje mojega sina.« Plemenite besede in plemenit stavec! Ko bi jih bilo več takih, bi se žalostna zgodovina irska nikoli ne bila pisala. Kak solnčni žarek so vrgle te besede skozi temo žalostnega sodniškega poslopja! Kako so morali obtoženci občutiti! Po tako odlični obrambi je smrt lahka!

In v resnici je bila smrt! Sodnik Torrens je nabral obraz v temne, mračne gube in je obteževalno govoril proti obtožencem. Porotniki se niso umaknili v svojo sobo. Po posvetovanju, trajajočim pet minut, so podali svoj sklep: Krivi. Torrens se je pokrtil s svojo črno kapo in razsodil, da se štirje obtoženci, Leary, Shine, Roche in Magrath, usmrte dne prihodnjega 14. novembra. Ko so odhajali z obtožne klopi, je Leary zavpil: »Usmrtili nas bodo! Tu ni pravice! Ne preostaja nam drugega kot maščevanje!« Tako je! Uradni umor! Maščevanje! Naša telesa bodo tukaj visela v zraku zimskega jutra, Vam pa razbijejo črepinjo tam pod črnimi gorami pri Limericku. Lepa vrsta dogodkov, ali ne? Vzrok in posledica, posledica in vzrok, skozi vso večnost! Ves strašni rodovnik irske zgodovine se glasi takole:

Cromwell je rodil poboje in požare; poboji in požari so rodili maščevanje; maščevanje je rodilo kazenske zakone; kazenski zakoni so rodili upor; upor je rodil unijo; unija je rodila brezpravnost; brezpravnost je rodila »Bele može«; »Beli može« so rodili ovaduhe in uradne umore; uradni umori so rodili maščevanje — in iznova. Eoginja pravice je gotovo zapustila zemljo. Še ne! Glas, kateremu mora biti pokorna, jo je čez nekaj dni odločno poklical nazaj.

IV.

storžkova zgodba z Murnom Marnjačem, ki uči, kako so malopridni dečki potrebni šibe in pouka od starejših.

Povem vam torej, fantiči, medtem ko so odpeljali ubožca Pepka brez njegove krivde v keho, je ostal pobalin Storžek prost in premetaval noge proti polju, da bi se vrnil čimprej domov. V svojem teku je skakal čez visoke krtine, žive meje in čez jarke tako spretno, kot bi mogel to storiti le še kozlič ali zajec, ki ga preganjajo lovci.

Ubožec Pepke je tekel za njim, a ni ga mogel dohiteti...

Ko je došel do hiše, je dobil vrata zaprta. Odprl je, vstopil in ko je bil pod streho, se je vrgel na tla, da bi se odpočil. Ves zadovoljen se je globoko oddahnil. Pa kaj, njegova zadovoljnost ni trajala dolgo, ker v sobi je zaslišal nekoga, ki se je oglasil:

»Kri, kri, kri!«

»Ti, ti, ti!« je razumel Storžek in ves prestrašen je vprašal:

»Kdo je, ki me kliče?«

»Jaz sem!«

Storžek se je ozrl za glasom in je videl velikega murna, ki se je počasi pomikal po zidu.

»Povej mi, Murnček: si li ti ali nisi?«

»Seveda sem; jaz sem Murn Marnjač, ki stanujem v teh prostorih že sto let in čez.«

»Prav, a danes je to stanovanje moje,« je poudaril lesenjak, »in če mi hočeš napraviti posebno veselje, glej, da brez obotavljanja izgineš!«

»Veš kaj,« je odgovoril Murn, »prej pa se res ne poberem odtod, dokler ti ne zaupam velike resnice!«

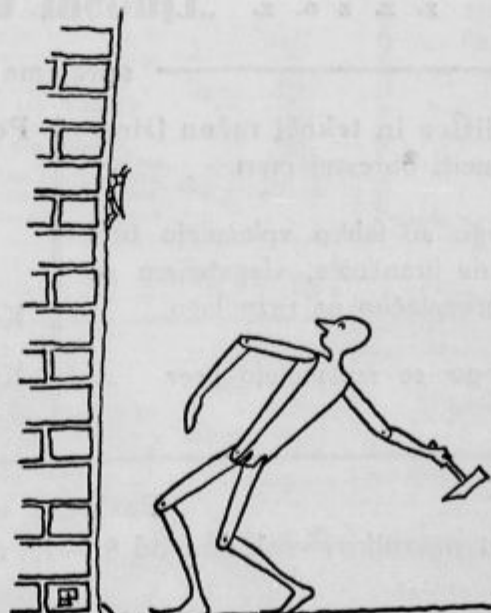

Stražnik ga je zgrabil lepo za nos in ga izročil Pepku...

»Le hitro z njo na dan, potem jo pa pobriši!«

»Gorje si ga onim mladencem, ki se zoperstavijo svojim rodem ino napustijo otcov dom! Nikdar jim ne bo dobro na tem sveti ino prej ali poslej se bodo bridko kesali.«

»O le marnjaj, Murnček moj, kakor misliš in meniš; jaz jo pa le uberem jutri zarana odtod, ker če bi ostal, bi me doletelo, kar doleti vse dečke

... je planil Storžek ves divji pokonci, pograbil s klopi leseno kladivo in ga zagnal proti Murnu Marnjaču.

Tableta aspirina, v vodi razstopljena, na novo pozivi veliko krizantemo, ki je začela že veneti.

Telefon za gluhe. V Ameriki so začeli prodajati telefone, ki so tako močni, da jih slišijo tudi taki, ki so skoraj popolnoma gluhi.

V aeroplanu, ki je bil obtežen s 1000 kilogrami, se je dvignil Francoz Paulmier nad 4000 metrov visoko.

Iz starih časov. Nekdo je šel po cesti in je mrmral sam s seboj: »Cesar je neumen.« Detektiv ga je slišal, je stopil k njemu in mu je rekel: »Aretiram vas, zabavljali ste našega cesarja in ste rekli, da je neumen.« — »Nisem mislil na našega, mislil sem na nemškega cesarja.« — »Nikar se ne delajte lepega; če ste rekli, da je cesar neumen, niste mogli na nikogar drugega misliti kakor na našega.«

Pregovori. Učitelj se trudi v šoli in hoče otrokom dopovedati, kaj je pregovor. Vpraša, če kdo katerega ve. Slednjič dvigne najmanjši deček v prvi klopi roko. »Torej, Peterček, povej pregovor!« — »Norec lahko več vpraša, kakor more deset modrijanov odgovoriti.« — Učitelj je bil seveda hud in je rekel: »Ali ne veš nič bolj pametnega, tepec neumni?« — »O ja, gospod učitelj. Komur je čevljev prav, ta ga obuje. Sedaj je bilo dosti. Učitelj gre k ravnatelju in ga prosi, naj predrzneža pokara. Prideta v razred in ravnatelj vpraša: »No, Peterček, ali znaš sedaj kakšen boljši pregovor?« — »O ja, gospod ravnatelj, nesreča pride redkokdaj sama.« Ker je bil namreč sedaj še ravnatelj zraven.

Angeli in vrag. »Gospod župan, včeraj sem vas videl z vašimi tremi hčerkami. Reči moram, pravi angeli!« — »Kaj naj mi to pomaga, če jih pa noben vrag ne vzame.«

Riba, ki pleza. V Afriki je riba bomi, ki zna skakati in plezati. Dihalne organe ima take, da živi lahko po več ur izven vode. Večkrat gre iz vode, da lovi po drevesih žuželke.

Pivo v starem veku. Med najbolj znanimi mesti starega veka, ki so varila pivo, sta bila Peluzij in Aleksandrija v Egiptu. Pivo so imenovali zitos.

Močni mineralni studene. Na renskem otoku Narnedy je zdravilni studenec, ki ima 25 cm v premeru in ki brizgane na štiri ure vožnjo 60 metrov visoko. Ker je navtrana luknja 350 metrov globo-

ka, znaša cela višina curka nad 400 metrov. Mnogo vode pri enem samem izbruhu znaša 40 tisoč litrov. Mineralna voda ima v sebi zdravilno ogljikovo kislino.

O plesu in balu. Izračunali so, da ženska, ki pleše pet ur, s prestanki seveda, napravi najmanj 70 tisoč korakov. To bi dalo 40 kilometrov dolg sredo. Z navačnim valcerjem napravimo pot enega kilometra in 250 metrov, z galopom pa poldrug kilometer. Koliko dobička na zdravju bi imeli ljudje, če bi se toliko kilometrov gibali prosto na svežem zraku, ne pa v zadušnih prostorih!

moje starosti: v šolo bi me dali in hočeš nočes — moral bi se učiti. A jaz — odkrito in zaupno ti povem — nimam prav nič volje za to, rajši letam za metulji in plezam po drevju in iztikam plitja gnezda ter pobiram mladice.

»O ti šema trapasta, ali ne veš, da postaneš tako lepega dne lep bedasti osel in se bodo vsi iz tebe norca brili?«

»Taka prerokovanja obdrži le zase, ščurkače!« je zakričal Storžek.

Toda Murn, ki je bil potrpežljiv modrijan, ni zameril Storžku njegove neotesanosti in je nadaljeval z istim mirnim glasom:

»Če se ti že ne ljubi hoditi v šolo, zakaj bi se ne učil kakega rokodelstva, da bi si lahko pošteno prislužil svoj kos kruha!«

»Hočeš, da ti povem?« je odvrnil Storžek, ki je postajal že nestrpen. »Med vsemi rokodelstvi na svetu bi bilo eno samo, za katerega se navdušujem.«

»In to bi bilo? ...«

»Rokodelstvo jedače, pitja, spanja, zabave in potepanja od jutra do večera.«

»S takim rokodelstvom — je mirno ugotovil Murn Marnjač — gredo vsi po zlu in končajo v bolnici ali v kebi.«

»Nehaj že enkrat, ščurkače, s svojimi črnimi napovedmi, ker če me zgrabi jeza, bo gorje tebi!«

»O ti ubogi Storžek! Prav zares se mi smiliš! ...«

»Zakaj se ti smilim?«

»Smiliš se mi, ker si pač dondek, še bolj pa, ker imaš trdo — lesenjačo mesto glave.«

Po teh besedah je planil Storžek ves divji po koncu, pograbil s klopi leseno kladivo in ga zagnal proti Murnu Marnjaču.

Mogoče Storžek ni nameraval kaj posebno hudega, a nesreča je hotela, da je zadel Murna prav na glavo; ubožček je še zavzdihnil »kri, kri, kri!« in obvisel prilepljen na steni.

ZA NANEČEK

POŠTO MEČEJO NA TLA.

Na Angleškem prevažajo najvažnejšo in najhitrejšo pošto aeroplani. Ker pa pristanejo samo na nekaterih krajih in bi radi tudi drugi kraji ob prometni črti imeli pošto kmalu v rokah, so v bližini teh krajev pridrili sedaj daleč vidne prostore, na katere spustijo aeroplani pošto dol. Da pa ne pade premočno in se ne poškoduje, ima vsaka poštna vreča padalni dežnik, ki se v gotovi višini odpre in pripelje pošto previdno na tla. Tam jo čakajo avtomobili in jo hitro prepeljejo na določena mesta.

RASTLINE V VIŠINI 6000 METROV.

Naše evropske rastline gredo kvečjemu do višine 3500 metrov. Veliko više gredo pa rastline v azijskem visokem gorovju, zlasti v Himalaji. V višini 4000 metrov so naleteli Angleži na svoji lanski ekspediciji v gorskih dolinah povsod še na sočno zeleno travo. Že koncem maja so bili travniki pokriti z bujnim prtem različnih cvetlic. Redodendron ali natek, breza in brinje gredo do višine 4100 metrov; v višini 3650 metrov so videli Angleži še cele brinjeve gozde, drevesa so bila samo pol metra visoka, a so imela do šest metrov v obsegu. V Evropi gre planika ali pečnica do 3500 metrov visoko, v Himalaji pa do višine med 4900 in 5100 metri. V isti višini so videli Angleži tudi velike rastline, natla-

žene z bombažem; notri so dobili zmeraj čmrlje, ki so obiskovali te tople »sober« zlasti radi ob sneženih mrzlih dnevih. Do 5500 metrov gori pleza še modri encijan, kojega cvet ima še v tej višini premer poltretjega centimetra. In kar je prav posebno čudno, v isti višini raste lep divji mak modre barve, ki postane še dva metra visok in ima po deset cvetov s premerom petih centimetrov. Najviše gre majhna peščenka rastlinica, do 6100 metrov. Pšenica uspeva do višine 3900 metrov, ječmen pa do 4500 metrov.

NE DRUZITE SE Z IZDAJALCI IN POVSOD ODKLANJAJTE NJIHOVE ČASOPISE: DOMOVINO, JUTRO, SLOVENSKI NAROD.

Hranilnica in posojilnica v Kranju

r. z. z o. z. „Ljudski dom“ poleg cerkve

sprejema:

Vloge na knjižice in tekoči račun (žiro) po najugodnejši obrestni meri.

Hranilne vloge se lahko vplačujejo tuži potom poštne hranilnice, vlagateljem so položnice brezplačno na razpolago.

Hranilne vloge se izplačujejo brez napovedi.

Posojila daje na vknjižbo, proti poroštvu (menična posojila), zastavi premičnin in vrednostnih papirjev.

Izvršuje:

Konverzijo hipotečnih dolgov.

Kredite v tekočem računu daje pod najugodnejšimi pogoji.

Poslovne ure:

razen nedelj in praznikov vsak dan od 8.—12. ure dopoldne in od 2.—6. ure popoldne.

Preizkušajte mirne duše najprej vsa mila! — Naposled se boste odločili vendar le za Elsa-mila.

Ta mila zdravja in lepote niso samo prijetno dišča in močno se peneča toaletna mila, ampak

AVTOMOBILI IN MOTORNA KOLESJA.

V letošnjem oktobru so napravili v Zedinjenih državah 454.000 avtomobilov, največ dosedaj. V prvih desetih letošnjih mesecih so napravili 3.620.000 avtomobilov, za 422.000 več kakor v istih mesecih lanskega leta in samo za 24.000 manj kakor v vsem lanskem letu. — Motornih koles je na vsem svetu okoli 1 milijona. Prva je Anglija s polovico milijona, nato Nemčija s 130.000 in Francija s 100.000 motornimi kolesi.

Pošljite naročnino!

VELIKO NAGRADO za 50.000 Din

lahko zamudite, ako ne čitate tega oglasa?

V svrhu upeljave naših specialnih parfumov smo se odločili za posebno božično reklamno prodajo, ki bo trajala do

27. decembra t. l.

Onim, ki se bodo poslužili te reklamne prodaje, poklanjamo sledeče velike nagrade, ki se na željo dobitnika izplačajo tudi v gotovini:

1 nagrada v skupni vrednosti	50.000 Din
2 nagradi po 10.000 Din	20.000 Din
4 nagrade po 5000 Din	20.000 Din
2 nagradi po 2000 Din	4.000 Din
10 nagrad po 1000 Din	10.000 Din
41 nagrad po 500 Din	20.500 Din

Tekmovanja za navedene nagrade se lahko udeležijo vsakdo, kdor nam po poštni nakaznici ali v denarnem pismu

pošlje Din 65.—

nakar dobi poštne prosto

1 kupon 6 specialnih kuponov različnega linaga „Odeon“ parfuma (običajna vrednost 90 Din).

V svrhu tekmovanja za razpisane nagrade je vsaki pošiljki priložena zaprta kuverta s kuponom opremljenim s tekočo številko, kakor tudi načrt o razdelitvi nagrad, s katerim soglašajo vsi naročniki. Vlaganje kuponov se vrši pod nadzorom kr. notarja.

Da pa naše odjemalce v vsakem oziru zadovoljimo, poklanjamo razen omenjenih 60 velikih nagrad prvih 15.000 naročnikom še nadaljnjih

5000 posebnih manjših nagrad v skupni vrednosti Din 450.000

Z ozirom na veliko število teh posebnih nagrad odpade povprečno na vsakega tretjega naročnika po 1 posebna nagrada. Vrh tega je pa dana seveda tudi možnost, da razen te pripade nanj še ena izmed gorenjih velikih nagrad.

Ker je število navedenih posebnih nagrad omejeno na 5000 dobitnikov ter je pričakovati zelo velike udeležbe, Vam priporočamo, da se za udeležbo božične reklamne prodaje

TAKOJ ODLOČITE!

Naročila je točno nasloviti na:

„ODEON“, tovarna kosmet. izdelkov in parfumov LJUBLJANA — Vegova ulica števil. 8/45.

imajo v sebi tudi še medicinsko preizkušene, dobro delujoče sestavine, ter so torej koristna proti pegam, lišajem in različnim nečistostim kože. One store kožo mehko, nežno in kljubujočo učinkom vode in mrzlega zraka. Dobi se 5 vrst Elsa-mil: Elsa-lilijno mlečno milo, Elsa-glicerinsko milo, Elsa-boraksno milo, Elsa-milo za britje, Elsa-ka-

transko ali šampon milo. Za poizkušnjo 5 kosov Elsa-mila že obenem z zavojnino in poštino za 52 Din proti vnaprej poslanemu denarju. Po povzetju za 10 Din več (za poštino). Naročila je nasloviti na lekarnarja Eugen V. Feller v Donjoj Štubici, Elsatrg 16, Hrvatska.

Ljubljana, Krekov trg 10
prvo nadstropje

Tekstilbazar

Ljubljana, Krekov trg 10
priloge

prodaja po izredno nizki ceni

OSTANKE

štifa, dublna, flanele, sukna, kamgarna, velourja za ženske plašče m Din 88.—, dalje dubelne za moške vrhnje suknje m Din 90.—, dalje štrikane jumperje in vestice. — Pišite po cenik na

TEKSTILBAZAR, Ljubljana,

Krekov trg
števil. 10

Varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, poleg hotela „Union“.

Obrestovanje najugodnejše.

Posojila proti vknjižbi na posestva, proti poroštvu i. t. d.

Ali ste že poskusili? Kar je bilo nekdaj — to velja tudi danes. Uporabljajte staro, vsestransko preizkušeno sredstvo redilni prašek za živino, posebno za prašiče, „MASTELIN“, zakonito varovana znamka. Z malim zavitkom za 12 kron se prepričate. Razpošilja A. KOSEC, Maribor. 3 in 5 kg po pošti, franko hiša, pakovano v zavitkih po 1/10 in 1/5 kg. Za trgovce 50% popusta. 67/0

PO ZELO ZNIZANIH DNEVNIH CENAH si lahko nabavite raznovrstno manufakturno blago za ženske in moške obleke ter k temu spadajoče potrebščine, nadalje vseh vrst galanterijo kakor tudi specerijsko blago in železnino pri

R. Rutnerja nasl., Vrhnika

na zalogi vse potrebščine za šivilje in krojače, katerim dajem popust. — Potreba točna in solidna.

Najboljši
šivalni stroj je edino le
Josip Petelinc-a

znamke
Griffner in Adler
za rodbino, obrt in industrijo
Ljubljana blizu Prešernova, s
pomnilni, ob vodi
Pouk v vezanju brezplačno. Veljavna garancija.
Delavnica za popravila
Na velike Telefon 913 Na malo

Ržena ŽIKA je samo ena!

To ve vsaka gospodinja, ki hoče imeti na mizi okusno, zdravo in redno kavo. Zato zahteva v trgovini le

ŽIKO

v rdečem zavitku.

POZOR pred ponaredbami!

Semensko DETELJO

kupi FRAN POGAČNIK — LJUBLJANA, Dunajska cesta števil. 36. 8170

Kupujem bukove HLODE in cele gozd. parcele za posek.

H. PETRIČ - Ljubljana

Gospodsvetska cesta št. 8. — Telefon 343.

Motna vina očistiti

IN TRPKA TER PREKISLA OMILITI JE ZELO ENOSTAVNO! Na zalogi imamo spec. francosko želatino „LAINO“ trdke Clerment & Quignard, Paris. K vsaki pošiljki pridenemo točno navodilo. Zahtevajte cene! — Glavna zaloga: DROGERIJA

„SANITAS“ — Celje in Ljubljana.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Marijin trg števil. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše. — Vezane vloge obrestuje po dogovoru. — Podeljuje proti dobremu poroštvu osebne, trgovske in obrtne — posebno kratkoročne kredite.

SREBRNE KRONE

se najvišje plačujejo. — ŠIVALNI STROJI, najboljši, 15 let garancija. Zahtevajte cenik. BU-DILKE - ure, natančne, 3 leta garancija. Samo pri Jos. Šelovin - Čuden, Ljubljana, Mestni trg št. 13.

ženske plašče (mantelne)

lepo moderno narejene ali pa blago za iste v vseh barvah, dobite najceneje pri F. in L. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29.

Radi opustitve podružnice Mihajlo Lapuh,

škofja Loka, kapucinsko predmestje, se prodaja vse manufakturno blago do 31. decembra t. l.

od 10 — 20 % pod dnevno ceno!

ZLATOROG
terpentinovo milo
ta neprekosljiva sestava mila in
terpenina vsebuje prisno zlato!

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.